

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

paijatha.fi

Sisällysluettelo

1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus	4
2	Yleiset lähtökohdat	7
2.1	Toiminta-ajatus	7
2.2	Henkilöstö	7
2.3	Hyvinvointialueen talousarvion lähtökohdat ja talouden tasapainotus	9
2.4	Talousarvion rakenne	10
2.5	Talousarvion sitovuus	12
2.5.1	Sitovat taloudelliset tavoitteet	12
2.5.2	Sitovat toiminnalliset tavoitteet	13
2.6	Tilivelvolliset	14
3	Hyvinvointialueen toiminta ja talous	17
3.1	Aluehallituksen toimiala	17
3.2	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	19
3.3	Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	23
3.4	Perhe- ja sosiaalipalvelut	27
3.5	Pelastustoimen toimiala	31
3.6	Tukipalvelut	34
3.7	Investoinnit	38
3.8	Ilmiöbudjetointi - Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen	39
4	Päijät-hämeen hyvinvointialueen tavoitteet tytäryhtiölle vuodelle 2025	43
5	Laskelmat	45
6	Liitteet	49
Liite 1.	Talouden ja toiminnan tasapainottamistoimenpiteet	49
Liite 2.	Aluehallinnon toimialan ja tukipalveluiden vyörytysten perusteet	51

1

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on vastaanottanut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä perustuspalveluiden järjestämisestä vuoden 2023 alusta lähtien. Tehtävästä on suoriuduttu kohtuullisesti. Peruspalvelut on pystytty turvamaan, mutta palveluiden saatavuus ei ole kaikilta osin toivotulla tasolla. Erityisesti tämä koskee vähemmän kiireellisiä palveluita. Kansainvälisen tilanteen kiristyminen ja siitä pitkälti johtuvat vaikutukset talouteen ja laajemmin yhteiskuntaan ovat merkittävästi muuttaneet toimintaympäristöä. Suunnitteluvaiheessa asetetut tavoitteet ja visiot perustuivat nykytilasta poikkeavaan tilannekuvaan. Kustannustason odotettua suurempi nousutahti, henkilöstön saatavuus ja osaamisen turvaaminen sekä toimintaan kohdistuvat riskiprofiilin muutokset ovat olleet odotettua suurempia ongelmia.

Hyvinvointialueelle on tehty talouden tasapainotamissuunnitelma. Tavoitteena on saavuttaa tasapaino vuoden 2025 aikana. Tämän jälkeen ei uutta alijäämää enää syntyisi. Tavoite on hyvin kunnianhimoisen ja siihen liittyy kuitenkin huomattavia riskejä. Keskeisiä keinoja tasapainoon pääsemiseksi ovat toimitiloihin sekä vuokratyöhön ja epätarkoituksenmukaisiin ulkoistuksiin liittyvät toimet. Hyvinvointialueelle on siirtynyt tiloja, joiden tilatehokkuudes-

sa ja käytettävyydessä on parannettavaa. Vuodelle 2024 suunnitellut talouden tasapainotamistoimet ovat toteutuneet hyvin, mutta valitettavasti vuotoa on ollut muualta. Henkilöstökulut ovat kasvaneet tammi-elokuun tilanteessa 5,3 % edelliseen vuoteen verrattuna, oman henkilöstön kuukausipalkat jopa 11,9 %. Palveluiden ostot ovat nousseet 7,3 % ja kokonaiskulut 5,5 %. Valtion rahoitus on noussut viime vuodesta 3,7 %. Uudet velvoitteet ja kasvava palvelutarve huomioiden on selvää, että talouden tasapainottamisen suunnitelmaan liittyy paljon riskejä. Onnistuminen vuonna 2025 edellyttää loppuvuoden 2024 aikana nähdyn kustannuskehityksen hidastumisen jatkumista ja kansallisia rajoituksia palveluvalikoimaan. Henkilöstökuluja pyritään vähentämään karsimalla edelleen epätarkoituksenmukaista kallista vuokratyötä ja vähentämällä erityiskorvattavan työn tarvetta. Vuokratyötä on saatu vähennettyä vuoden 2024 aikana n. 25 %:lla ja erilliskorvattavaa työtä reilulla 12 %:lla. Tämän suunnituksen on jatkuttava.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kärsii edelleen merkittävästi siirtymätasauksesta. Rahoituksemme on vuonna 2025 edelleen selvästi alle arvioidun tarpeen. Palveluvelka muuhun maahan nähden kasvaa edelleen. Käytännössä tämä näkyy mm. iäkkäi-

den sosiaalipalveluissa sekä vammaispalveluissa, joissa Päijät-Hämeen kustannukset asukasta kohden ovat maan alhaisimmat. Jonot erityisesti kiirettömässä leikkaustoiminnassa ovat huolestuttavat ja edellyttävät tilannetta oleellisesti parantavia toimia. Toiminnan tehostamista mm. teknologiaa hyödyntämällä on jatkettava, mutta jatkuva resursivaje vaarantaa jo nyt palvelutasoa.

Lain edellyttämä syntyneen alijäämän kattamisvelvoite on Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle hyvin ongelmallinen. Ylijäämän tekeminen tarpeusteista rahoitusta pienemmällä rahoituksella on jo lähtökohtaisesti hyvin kyseenalainen velvoite. Se asettaa hyvinvointialueiden asukkaat hyvin epätaasa-arvoiseen asemaan. Päijät-Hämeen hyvinvointialue ei nykymekanismein pysty kattamaan kaikkea syntynyttä alijäämää vuoden 2025 loppuun mennessä. Jo tasapainon saavuttaminen on erittäin haasteellinen tehtävä. Olemme ehdottaneet peruspääoman huomioimista alijäämän määrittämisessä. Tämä jo helpottaisi tehtäväämme merkittävästi. Olemme pakotettuja hakemaan lisärahoitusta sillä perusteella että lakisääteisten palveluiden tuottaminen ei muuten toteudu. Syntyvän alijäämän sijaan tulisi kiinnittää suurempaa huomiota hyvinvointialueiden tuottamien palveluiden kustannuk-

siin. Pienin alijäämä ei synny tuottavimmilla hyvinvointialueilla. Alijäämän seuraaminen hämärtää kokonaiskuvaa, eikä tuo esille tuottavuuseroja alueiden kesken.

Haasteista huolimatta vuoden 2025 kehitys näyttää positiiviselta. Hyvinvointialue pystyy järjestämään hyvät palvelut alueellaan. Palveluiden saatavuus tulee hitaasti paranemaan ja laatu pysymään hyvänä. On kuitenkin selvää, että palveluvalikoimaan ja tapaan tuottaa palveluja tulee muutoksia, jotka voivat yksilötasolla olla merkittäviäkin. Henkilöstö on ammattitaitoista ja työhönsä sitoutunutta. Siitä heille erittäin suuri kiitos.

Kevään kunta- ja aluevaalit näkyvät varmasti toiminnassa. Toivottavaa luonnollisesti on, että hyvinvointialueiden palvelut ja niiden kehittäminen tulevaisuudessa kiinnostaa sekä palveluiden käyttäjiä että päättäjiä. Luottamushenkilöiden johdolla on jo aloitettu hallintosääntö-, organisaatorakenne- ja strategiatyö, jonka avulla pyritään lisäämään valtuutettujen vaikuttamismahdollisuuksia ja kiinnostusta hyvinvointialuepalveluiden kehittämiseen.

Petri Virolainen
hyvinvointialuejohtaja

2

Yleiset lähtökohdat

2. Yleiset lähtökohdat

2.1 Toiminta-ajatus

Päijät-Hämeen hyvinvointialue järjestää alueellaan sille säädettyt sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Järjestämismääräysten mukaisesti hyvinvointialue vastaa näiden lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, saatavuudesta sekä tuotannon määrittelystä. Hyvinvointialue saa pääosan rahoituksestaan tarveperusteisena yleiskatteellisena rahoituksena valtiolta. Valtion rahoitus jaetaan hyvinvointialueille laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Tämän lisäksi osa rahoituksesta määräytyy asukasperusteisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin kautta. Hyvinvointialueet päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tehtävänä on tukea päijäthämäläisten hyvinvointia ja järjestää sen asukkaiden tarpeita vastaavat palvelut laadukkaasti, vastuullisesti ja joustavasti. Hyvinvointialuestrategiasa asetettu tavoite on saavuttaa tilanne, jossa hyvinvoivat asukkaat elävät turvallisessa, elinvoimaisessa ja uudistuvassa Päijät-Hämeessä. Alueella on edellytykset olla Suomen paras hyvinvointialue.

Palveluita tuotamme itse, hankimme niitä yhteistyökumppaneilta sekä yhtiöistä, joiden osakkaita olemme. Omistamissamme yhtiöissä käytämme

omistajohjauksen keinoja. Strateginen valinta monituottajuudesta yhdistettynä kykyimme toimia vahvana järjestäjänä mahdollistaa asiakkaillemme monipuoliset palvelut. Tuotantotapa-analyyseillä pyrimme valitsemaan vaikuttavimman tuotantomietelmän tarvittavaan palveluun.

Menestymme tekemällä luottamuksellista yhteistyötä ja kohtaamalla haasteet yhdessä eri toimijoiden, alueen asukkaiden ja maakunnan kuntien sekä kaupunkien kesken.

2.2 Henkilöstö

Hyvinvointialueen tavoitteena on olla alan paras julkinen työpaikka. Alueen suurimpana työnantajana meillä on vuoden alussa noin 8 070 työntekijää, joista noin 84 % on vakituisissa virka- tai työsuhteissa. Motivoinut, ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö on palvelutuotantomme keskeisin voimavara, unohtamatta kuitenkaan talouden ja teknologian merkitystä.

Vaikka henkilöstöpula on tilapäisesti hieman heittänyt useimmissa ammattiryhmissä ja myös moniin tukipalvelutehtäviin on ollut aikaisempaa enemmän hakijoita, alan haasteet eivät ole kadonneet. Asiakastarpeiden kasvu, henkilöstön eläköityminen, koulutuspaikkojen ja opiskelijamäärien väheneminen sekä alan matala vetovoima, tuovat edelleen paineita henkilöstön riittävyydelle. Henkilöstöä ei ole riittävästi saatavilla nykyisiin palvelutuotannon tarpeisiin ja henkilöstön saatavuus sekä pysyvyys ovat

jatkossakin suuria haasteita niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.

Yhteisen henkilöstöohjelmamme toimeenpanoa jatketaan edelleen vuoden 2025 aikana. Ohjelman avulla pyrimme osaltaan tukemaan toiminta- ja johtamiskulttuurin muutosta. Henkilöstön toiveita oman työnsä ja työyhteisönsä kehittämiseksi kartoitetaan edelleen ja toimialat vastaavat kehittämistoimenpiteiden toteutuksesta.

Osaamista kehitetään koulutusten lisäksi työssä muun muassa sisäisillä valmennuksilla, urapoluilla, uracoutsauksilla, työkiertoilla ja mentoroinnilla. Rekrytointia kehitetään jatkamalla sijaisrekrytoinnin osalta uudenlaisen toimintamallin ja järjestelmien käyttöönottoilla. Rekrytointimarkkinointia tehostetaan ja kansainvälistä rekrytointia jatketaan yhteistyökumppaneiden kanssa. Erityisesti panostetaan perheiden rekrytointiin yksittäisten työntekijöiden sijaan sekä kotouttamisen ja suomen kielen osaamisen vahvistamiseen.

Henkilöstöresurssien oikea kohdentaminen, joustavat tehtävä- ja työnjakomuutokset, sujuvat toimintamallit ja sisäisten työmarkkinoiden toimivuus, kuten työkierto ja urapolut, ovat keskeisiä keinoja varmistaa henkilöstöresurssien tehokas käyttö. Työvuorosuunnittelun kehittämistä jatketaan ja henkilöstöä otetaan mukaan yhteiseen suunnitteluun sekä kuuluaan tarvittaessa yhteistoimintalain mukaisesti.

Henkilöstön terveyttä, hyvinvointia ja työssä jaksamista tuetaan erilaisin työkyvyn tukitoimin, kuten esihenkilöiden työkykyjohtamisosaamisen tukemi-

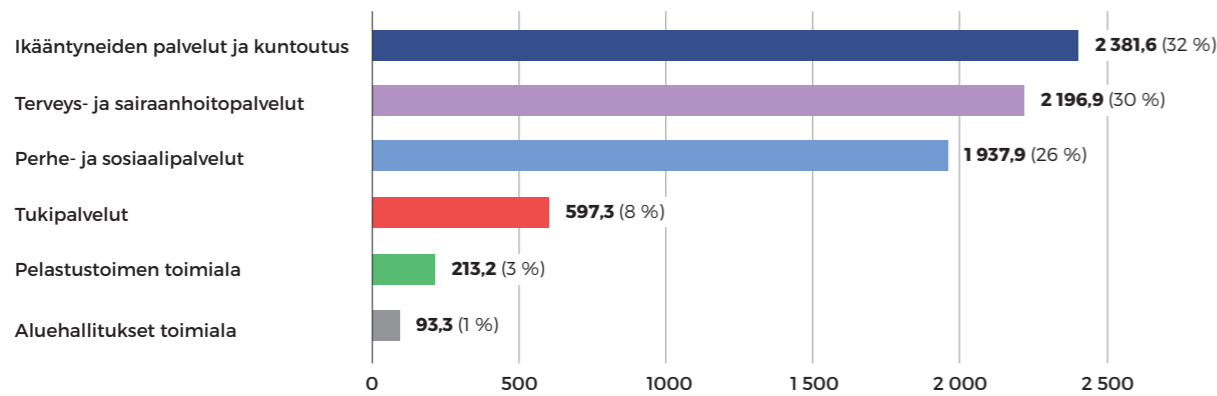
sella, joustavilla työaikajärjestelyillä, työjärjestelyillä, henkilökuntayhdistyksen liikunta- ja kulttuuripalveluilla. Työterveyspalveluita kehitetään edelleen yhteistyössä uuden kumppanin, Pihlajalinna Oy kanssa.

Palkitsemisen kokonaisuutta pidetään jatkossakin kannustavana, motivoivana ja monipuolisena. Palkkausjärjestelmien kehittämistä jatketaan valtakunnalliset sopimukset huomioiden. Vuokrahenkilöstön määrää pyritään vähentämään palkkaamalla tilalle hyvinvointialueen omaa henkilöstöä. Paikallinen sopimus erilliskorvauksista on irtisanottu ja neuvottelut uudesta sopimuksesta ovat käynnissä. Tavoitteena on, että työt tehdään mahdollisuuksien mukaan työaikana ja joustavuudesta maksetaan erikseen. Palkkapalvelut tuottaa Provincia Oy.

Vuoden 2024 lopussa toteutetaan "Mitä kuuluu" -työhyvinvointitutkimus yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi ja seuraava kerta on siis vuonna 2026. Vuoden 2025 alussa otetaan käyttöön Työfiilis-mittari, jolla mitataan kuukausittain henkilöstön hyvinvointia, esimiestyötä, työyhteisöjen toimivuutta ja työnantajan suositeltavuutta. Henkilöstöä koskevia tavoitteita ovat työyhteisöjen toimivuus > 3, esihenkilötyö > 3 ja työnantajan suositelu > 30. Lisäksi tavoitteena on vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus < 7 % ja sairauslomapäivien lukumäärä/henkilötyövuosi < 20. Tavoitteiden toteutumaa raportoidaan osavuosikatsauksessa.

Henkilöstöpalveluita kehitetään digitalisaation, robotiikan ja HR-analytiikan avulla entistä paremmin tukemaan toimialoja ja työelämän muutoksia.

HTV määrät toimialoittain

2.3 Hyvinvointialueen talousarvion lähtökohdat ja talouden tasapainotus

Hyvinvointialueet saavat pääosan rahoituksestaan tarveperusteisena yleiskatteellisena rahoituksena valtiolta. Hyvinvointialueiden rahoitus jaetaan hyvinvointialueille laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Tämän lisäksi osa rahoituksesta määräytyy asukasperusteisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin kautta. Hyvinvointialueet päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta. Hyvinvointialueet vahvistavat vuosittain palveluista ja muista suoritteista perittävät maksut sekä asiakasmaksut.

Vuoden 2025 talousarvion valmistelu aloitettiin keväällä. Vuoden 2025 talousarvion valmisteluun demokratia toimielimiä on pyritty osallistuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Aluevaltuuston seminaarissa 13-14.5.2024 käsiteltiin hyvinvointialueen talouden kokonaiskuva, talouden tasapainotustoimia ja tavoitetasoa mihin talousarvion 2025 laadinta perustuu. Aluevaltuusto hyväksyi aluehallituksen esityksen mukaisesti asiakasmaksujen perusteet kokouksessaan 10.6.2024 (enimmäismaksu- ja maksujen huojennus -periaatteet), jonka pohjalta voitiin käynnistää tuottojen laskenta kehykseen. Hyvinvointialueen lautakunnat ovat myös käsitelleet talousarvion valmisteluun ja talouden kokonaiskuvaan liittyviä valmisteluun liittyviä asioita kokouksissaan. Vaikuttamistoimielinten ja lautakuntien lausunnot talousarvion valmisteluun ja sisältöön liittyen on huomioitu soveltuvin osin talousarvion valmistelutyössä.

Aluehallitus hyväksyi 17.6.2024 kokouksessaan hallintosäännön 69 § mukaisesti talousarvion laadintaperiaatteet ja alustavat suunnittelukehykset. Talousarvion valmistelua jatkettiin hallituksen aika- ja valmisteluohjeistuksen mukaan. Valmistelun tavoitteena oli saavuttaa talouden tasapaino vuonna 2025. Talousarviovuosi 2025 päättyi esitetety alustavan suunnittelukehyksen myötä lievästi ylijäämäiseksi. Aluehallitus antoi suunnittelukehyksen aluevaltuustolle tiedoksi.

Aluehallitus hyväksyi 2.9.2024 kokouksessaan lopulliset suunnittelukehykset talousarvion laadinnan pohjaksi hallintosäännön 69 § mukaisesti.

Lopullisen suunnittelukehyksen pohjana oli tulosennuste 6/2024, joka osoitti noin 62 miljoonan euron alijäämää. Laskelmassa käytetty valtionrahoituksen taso oli valtiovarainministeriön 29.4.2024 julkaiseman ennakkollisen rahoituslaskelman mukainen 956 M€. Lopullisen suunnittelukehyksen hyväksynnän jälkeen 23.9.2024 tullut valtion tarkennettu aluekohtainen rahoituslaskelma laski alueen saamaa valtionrahoitusta 1,6 miljoonaa euroa (0,17%), mikä huomioitiin tuloksen heikentymisenä talousarviossa kehyspäätöksen mukaisesti. Uusi valtionrahoituksen määrä on 954,3 miljoonaa euroa.

Suunnittelukehyksessä huomioitiin laskennallisesti VM:n kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2025 toimintatuottoihin ja -kuluihin. Suunnittelukehykseen tehtiin HVA-indeksin tai ansiotasoindeksin mukaiset korotukset toimintatuottoihin ja -kuluihin. Asiakasmaksujen tulojen määrän arvioinnissa noudatettiin aluevaltuuston 10.6.2024 hyväksymiä periaatteita. Suunnittelukehyksessä sisälsi alkuvuonna laaditun talouden tasapainottamissuunnitelman sisältämät toimenpiteet ja kehittämishankkeisiin asetetut säästötoimenpiteet ja lisäksi uusia talouden tasapainotustoimenpiteitä 17,5 miljoonaa euroa, joiden lopullinen sisältö täsmentyi talousarvion valmistelun yhteydessä. Tasapainottamistoimenpiteet eivät sisällä henkilöstön vähentämiseen pyrkiviä toimenpiteitä. Tasapainotustoimenpiteet jakautuivat kaikille toimialoille ja ne on avattu tarkemmin liitteessä 1.

Vuoden 2024 talousarvion pilotiksi otettu ilmiöbudjetointi lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen jatkuu myös vuonna 2025. Toimialat jatkavat ilmiöbudjetoinnin toteutusta. Ilmiöbudjetointi rahoitetaan talousarvion määrärahoja uudelleen kohdentamalla. Ilmiöbudjetoinnin vaikuttavuuden seuranta perustuu mittareihin.

Hankerahoitus on huomioitu talousarviossa kehyksien ylityksenä, mutta se ei ole saanut heikentää tulosta.

Talousarvio tavoitteena oli saavuttaa realistinen talousarvio, jossa tulot ja menot ovat tasapainossa pitkällä aikavälillä eli tulot + valtionrahoitus on suurempi tai yhtä suuri kuin toiminnan kulut + poistot. Talousarvio vuodelle 2025 on lievästi ylijäämäinen eli 1,5 miljoonaa euroa, suunnitelmavuodet ovat myös ylijäämäisiä. Suunnitelmavuosien osalta tarvitaan vielä lisää taloutta tasapainottavia toimia sekä valtion rahoituksen tarkistamista jälkikäteistarkastus huomioiden.

Laki hyvinvointialueesta 115 § edellyttää, että taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Hyvinvointialue ei pysty kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää lain mukaisessa ajassa ilman lisärahoitusta.

VM:n tulkinnan mukaan määräaika alijäämän kattamiseksi lasketaan vuodesta 2022, joten taseeseen kertynyt alijäämä tulee olla katettuna vuoden 2025 lopussa. Alueita yhdenvertaisesti kohteleva tulkinta alijäämän kattamisvelvollisuuden määräajan laske- miseksi olisi ollut laskea aika palveluiden järjestämistä vuosi siirrosta eli vuoden 2023 alusta lukien.

Vuoden 2024 tuloksella on oleellinen merkitys lisärahoituksen määrän arvioinnissa. Vuodelta 2022 alijäämä on 0,5 miljoonaa euroa, vuoden 2023 alijäämä on 45,6 ja vuoden 2024 tilinpäätösennuste 62 miljoonaa euroa alijäämäinen eli yhteensä katettavaa alijäämää on muut oman pääoman erät huomioiden yhteensä noin 106 miljoonaa euroa. Mikäli ali-

jäämä halutaan kattaa lain mukaisessa ajassa alueen on haettava edellä mainitun suuruinen lisärahoitus tai tasapainotettava toimintaansa lisää vastaavalla summalla. Huomioiden alueen tarveperusteisen rahoitukseen sisältyvä siirtymätasausvähennys, tasapainotusvaade on kohtuuton. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoitukseen on kohdistunut siirtymätasauksen vuoksi vuonna 2023 noin 51 miljoonan euron ja vuonna 2024 noin 49 miljoonan euron vähennys eli yhteensä 100 miljoonan euron vähennys. Vuoteen 2025 kohdistuu siirtymätasausvähennystä 45 miljoonaa euroa.

Talousarvio sisältää epävarmuutta ja riskiä. Palvelutarpeen kasvua ei ole pystytty täysimääräisesti arvioimaan. Hyvinvointialueindeksi ei huomioi oikealla tavalla toimialan palveluiden ja tuotteiden yleistä hintakehitystä. Henkilöstöresurssien riittämättömyys joissakin työntekijäryhmissä ja sen vaikutus ostopalveluiden arvioitua suurempaan käyttöön aiheuttaa riskiä. ICT:n vaatimat lakisäätteiset tai toiminnan vaatimat kehittämis- ja ylläpitokulut ylittävät talousarvioon tehdyt varaukset.

Talousarvio ei sisällä:

- palkkaharmonisaation kuluvaikutusta siltä osin, jos takautuva osa siitä (ennen vuotta 2023 syntynyt) jäisi hyvinvointialueen kuluvastuulle
- hoito- ja palveluiden piiriin pääsyn heikentymisen vaikutusta ostopalveluihin ja oman henkilöstön lisätöihin
- potilasvakuutuksen arvion ylittävää osuutta mahdollisia muita yllätyksiä käyttötalouteen (Ukraina, ict-yllätykset & kyber)

Huomioiden kustannusten nousupaineet ja käytettävissä oleva rahoitus talousarvioraami on erittäin haasteellinen ja edellyttää erittäin tiukkaa kustannusten hallintaa. Taloudellinen riskitaso on alempi kuin vuonna 2024. Kustannuskehityksen tasaantuminen, talousarvion sisältävät talouden tasapainotustoimet ja vuodesta 2024 nouseva rahoitus (+61,2 miljoonaa euroa) laskevat riskitasoa. Mikäli talousarvion riskit osoittavat toteutumisen merkkejä ensimmäisten kuukausien aikana tulee olla valmis nopeisiin päätöksiin talouden suunnan korjaamiseksi.

Hyvinvointialueen toimintatuottojen yhteissumma on 152,0 (vuonna 2024: 145,5) miljoonaa euroa ja toimintakulujen yhteissumma vastaavasti on 1080,4 (vuonna 2024: 1.044,7) miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen kokonaismäärä on 480,7 miljoonaa euroa eli 44,5 % toimintakuluista (45,0 % vuonna 2024) ja palveluostojen kokonaismäärä on 458,4 miljoonaa euroa eli 42,4 % toimintakuluista (41,9 % vuonna 2024). Asiakaspalveluiden ostot ovat palveluiden ostoista 245,3 miljoonaa euroa eli 53,5 % kaikista palveluostoista. Toimintakate on 928,3 (vuonna 2024: 899,2) miljoonaa euroa negatiivinen. Kun hyvinvointialueen saama valtion rahoitus 954,3 (vuonna 2024: 893,2) miljoonaa euroa ja rahoituksen erät (yhteensä -3,0 miljoonaa euroa) on huomioitu, vuo-

sikate muodostuu 23,0 miljoonaa euroa positiiviseksi. Vuoden 2025 poistot ovat suunnitelman mukaan 21,4 miljoonaa euroa. Poistojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 1,5 miljoonaa euroa (vuonna 2024 alijäämä 33,6).

Valtioneuvosto päättää hyvinvointialueen tilikauttaisen valtuuden ottaa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseksi. Hyvinvointialueen lainanottovaltuus perustuu lähtökohtaisesti hyvinvointialueen taloudelliseen kantokykyyn ja on laskennallinen. Hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa lainanottovaltuuden kanssa. Hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialue jatkaa vuosien 2023 ja 2024 investointisuunnitelmien toteuttamista ko.vuosille myönnettyjen lainanottovaltuuksien puitteissa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on toimittanut lain mukaisen investointisuunnitelmaesityksensä valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle käsiteltäväksi. Vuoden 2025 investointisuunnitelman päivitys toimitetaan ministeriölle vuoden loppuun mennessä.

Päijät-Hämeen lainanottovaltuuden muuttamista vuodelle 2024 koskevassa päätöksessä oli ehto, että hyvinvointialueen tulee laatia talouden tasapainotamisohjelma ja käynnistää sen toimeenpano. Ohjelmalla tuli olla vuosittainen euromääräinen tavoite, jonka toteutumista seurataan. Tasapainotamistavoitteen määrän tuli olla sellainen, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja lakisäätteiset palvelut. Lisäksi hyvinvointialueen tuli kuvata, millaisia riskejä ohjelman toteuttamiseen liittyy alueen omassa päätöksenteossa ja toiminnassa. Hyvinvointialue on raportoinut ohjelman toteutumisesta valtiovarainministeriölle.

Talouden tasapainotamisohjelma laadittiin vuosille 2024–2026. Ohjelma koostui vähintään kolmesta eri osakokonaisuudesta, jotka jaksottuvat eri vuosille. Vaiheen 1 toimenpidekokonaisuudet olivat vuoden 2024 talousarvion sisältävät talouden tasapainotamistoimenpiteet. Vaiheen 2 muodosti palveluverkkoselvitys ja siitä johdettavat talouden tasapainotamistoimenpiteet. Vaiheen 3 muodosti muut tarvittavat toimenpiteet, joita on tehty osana talousarvion 2025 valmistelua sekä normaalin johtamisen puitteissa tehtyinä valintoina. Hyvinvointialueen valtionrahoituksen ylläpitävät muutokset ovat haitanneet talouden kokonaiskuvan muodostamista ja sen suunnitelmallista hallintaa.

2.4 Talousarvion rakenne

Talousarvio sisältää käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Talousarvion käyttötalousosa muodostuu aluehallituksen toimialan, terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialan,

ikäntyneiden palvelut ja kuntoutus toimialan, perhe- ja sosiaalipalvelut toimialan, pelastustoimen toimialan ja tukipalvelujen toimialan talousarvioista vuodelle 2025.

Toimialoittain vahvistetaan toimintatuotot, toimintakulut ja toimintakate. Määrälliset tavoitteet vahvistetaan terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen, ikäntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen, perhe- ja sosiaalipalvelujen ja pelastustoimen toimialoille. Si- tovat toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit on kuvattu talousarviokirjan luvussa 2.5.2.

Tuloslaskelma on yhteenveto toimialojen talousarvioista. Siinä esitetään koko hyvinvointialuetta koskevat rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot ja muut tuloksen käsittelyyn liittyvät erät.

Investointiosassa esitetään suuret uudisrakentamis- ja perusparannushankkeet erillisinä kohteina. Näistä on eritelty suunnittelun, rakentamisvaiheen sekä toimintavarustuksen kokonaisuudet. Muu rakentaminen esitetään kokonaissummatasolla rakennustekniikan ja talotekniikan osalta. Lisäksi on esitet-

ty tietojärjestelmä- ja laitehankinnat sekä osakkeet.

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi muuta pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä talousarvion vaikutus hyvinvointialueen kassavaroihin.

Toimialajohtajat vastaavat toimialansa ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen toteutumisesta. Hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja vastaavat aluevaltuustolle koko tilikauden tuloksesta, joka ei saa olla talousarviossa vahvistettua tulosta huonompi.

Rakennushankkeiden toteutumisesta vastaa Tuki- palvelujen toimialajohtajan alaisuudessa toimiva toimitilajohtaja.

Talousarviokirjassa olevia tuhannen euron tarkkuudelle pyöristettyjä laskelmia luettaessa on huomioitava, että jokainen laskelmien sisältämä luku on pyöristetty erikseen. Näin ollen on mahdollista, että kyseessä olevien laskelmien loppusumma ei ole sama kuin yksittäisten lukujen summa. Budjetointijärjestelmässä pyöristämättömät luvut johtavat oikeisiin lopputuloksiin.

2.5 Talousarvion sitovuus

2.5.1 Sitovat taloudelliset tavoitteet

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (1000 €)

Ulkoiset erät

	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
ALUEHALLITUS	B	16 520	108
TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUT	B	410 005	91 192
IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT JA KUNTOUTUS	B	281 059	69 391
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	B	251 928	24 663
PELASTUSTOIMEN PALVELUT	B	17 356	1 695
TUKIPALVELUT	B	157 846	19 319
TULOSLASKELMAOSA			
Valtion rahoitus	N		954 333
Rahoitustuotot ja -kulut	N	3 022	
Korkotulot			500
Muut rahoitustulot			600
Korkomenot		4 122	
Muut rahoitusmenot			
INVESTOINTIOSA			
Hankintamenot ja uudisrakentaminen, SOTE	B	29 869	
Hankintamenot ja uudisrakentaminen, PELA	B	1 129	
Perusparantamishankkeet, SOTE	B	0	
Perusparantamishankkeet, PELA	B	0	
Muut investoinnit	B	1 450	
Tietojärjestelmähankkeet, SOTE		450	
Sairaalalaitteet ja -kalusto, SOTE		0	
Tietokone- ja viestintälaitteet, SOTE		500	
Muut laitteet ja kalusto, SOTE		0	
Muut laitteet ja kalusto, PELA		500	
Osakkeet	B	900	
RAHOITUSOSA			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	11 843	
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Vaikutus maksuvalmiuteen			22 225
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		1 182 926	1 182 926
Ulkoiset erät			
1) N=sitovuus nettotuloarvio/-määräraha, B=bruttomääräraha/tuloarvio			

2.5.2 Sitovat toiminnalliset tavoitteet

VAIKUTTAVAT, KUSTANNUSTEHOKKAAT JA SAAVUTETTAVAT PALVELUT SEKÄ ERINOMAINEN ASIAKASKOKEMUS		
Tavoite	Mittari	Vastuuhenkilö
Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee.	- Avosairaanhoito, kiireetön hoito kohtuuajassa, 14 vrk - Suun terveydenhuolto, kiireetön hoito kohtuuajassa, 90 vrk - Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus 0 %	Toimialajohtaja, terveys- ja sairaanhoitopalvelut
	- Palvelutarpeen arviointi 7 arkipäivän kuluessa - Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn 3 kk kuluessa, ympärivuorokautinen palveluasuminen - Terveydenhuollon lakisääteiset hoitoonpääsyajat toteutuvat (kyllä/ei)	Toimialajohtaja, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus
	- Toimeentulotuen käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana - Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana - Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 100 % 3kk aikana - Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana - Opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 100 % 7 arkipäivän aikana - Psykiatrian ensikäyntiä yli 180 päivää jonottaneiden osuus 0 % - Nuorisopsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 % - Lastenpsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	Toimialajohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut
Pelastuslaitoksen toiminta- valmius on vähintään palvelu- tasopäätöksen mukainen ja pelastustoimen palvelutaso on turvattu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti.	- I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen - II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen - III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	Toimialajohtaja, pelastuspalvelut
Palveluiden järjestämistavat vastaavat todettuun palvelu- tarpeeseen.	Avosairaanhoitoon digiklinikakäynnit suhteessa avosairaanhoitoon fyysisiin käynteihin vähintään 20 % Erikoissairaanhoitoon elektiiivisten läheteiden määrä ei kasva	Toimialajohtaja, terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Palvelut on järjestetty riskiperusteisesti, yhden- mukaisesti ja vaikuttavasti.	Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit: - Kotona asuvien osuus vähintään 94 % - Säännöllisen kotihoidon kattavuus enintään 10 % - Yhteisöllisen asumisen kattavuus vähintään 0,7 % - Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus enintään 6 %	Toimialajohtaja, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus
	- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä pienenee vuodesta 2024 - Laitoshoidon osuus lastensuojelun hoitovuorokausista pienenee vuodesta 2024 - Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa vähintään 27,5 % - Ympäri vuorokautisen ja yhteisöllisen miepä- asumisen asumispäivien määrä vähenee vuodesta 2024	Toimialajohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut
Hyvinvointialueneuvotteluissa saadut ohjeet ja asetetut ta- voitteet ovat toteutuksessa	Toteutuu / toteutuu osittain / ei toteudu	Hyvinvointialue- johtaja
Asiakas- ja työntekijä- kokemustiedon mittaaminen ja tulosten raportointi käynnistetty.	- Mittaamisen mahdollistama järjestelmä käytössä 02/2025 ja mittaaminen käynnistetty (NPS) - Tulosten raportointikokonaisuus käytettävissä 04/2025 alkaen (PowerBI raportointi) - Asiakaskokemuksen mittaustulos on 12/2025 osalta parempi kuin 03/2025 mittaustulos (NPS)	Toimialajohtaja, tukipalvelut
Omavalvonnalla varmistetaan hyvinvointialueen järjestämis- tehtävän toteutuminen sekä parannetaan asiakas- ja poti- lasturvallisuutta	- Omavalvonnan seurantajärjestelmän käyttöönottosuunnitelma on tehty ja käyttöönotto aloitettu. Toteutuu/Ei toteudu - Julkisen toimijan soterirekisteröinnin toimintayksikkö rakenne on määritelty ja Valviran asettamat vaatimukset rekisteröinnille täyttyvät: Toteutuu/Ei toteudu - Asiakas- ja potilasstrategian mukainen itsearviointi vuodesta 2024 on tehty. Tulos strategian kärjessä 2, osaavat hyvinvoivat työntekijät, paranee vuodesta 2023, lähtötaso on 50 %. Itsearviointin tulosten perus- teella asetetaan kehittymisen painopistealueet. - Henkilöstön oma käsitys asiakas- ja potilasturvallisuuden tasosta paranee. Turvallisuusindeksi (Net Safety Score, NSS) tulos parempi kuin vuosina 2023 (66,6 %) ja 2024.	Järjestämisen tuen johtaja

SAAVUTETTU ASEMA ALAN PARHAANA JULKISENA TYÖPAIKKANA		
Tavoite	Mittari	Vastuuhenkilö
Henkilöstön työtyytyväisyyden parantaminen, työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä työpaikan houkuttelevuuden ja työnantajakuvan parantaminen.	HO toimeenpano etenee suunnitellun mukaisesti (ohjausryhmä) Pitovoima, NPS mittari, suosittelevuus > 30 (työfiilis - raportointi osavuositarkastuksittain) Työyhteisöjen toimivuus, indeksi, tavoite > 3 (työfiilis) Esihenkilötyö, indeksi, tavoite > 3 (työfiilis) Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus < 7 %. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä/henkilötyövuosi < 20 kalenteripäivää.	Toimialajohtaja, tukipalvelut

LUOTTAMUKSEN AVULLA RAKENNETTU, SUJUVA YHTEISTYÖ KUNTIEN, YHTEISÖJEN JA VALTIONHALLINNON KANSSA ASUKKAIDEN PARHAAKSI		
Tavoite	Mittari	Vastuuhenkilö
Kuntien ja järjestöjen kanssa yhdyspinoilla tehtävä suunnitelmallinen yhteistyö koetaan toimivaksi.	Yhdyspintaneuvottelukunnan ja järjestöneuvottelukunnan vuosiarviointi	Hyvinvointialuejohtaja
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään vaikuttavasti hyvinvointialueen toimialoilla ja alueellisessa yhteistyössä.	Hyvinvointialueen hyte-kerroin on suurempi kuin maan keskiarvo	Hyvinvointialuejohtaja

KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN		
Tavoite	Mittari	Vastuuhenkilö
Kestävän kehityksen raportointi kehittyy ja tukee ympäristöohjelman tavoitteita ja edelleen kehittämistä.	Kestävän kehityksen raportointi käytössä ja osin automatisoitu.	Toimialajohtaja, tukipalvelut
Kestävän kehityksen ja ympäristöohjelman tietoisuuden sekä osaamisen lisääminen organisaatiossa.	Kestävän kehityksen tietoisuuden kehittämistä mitataan <i>Kestävän ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon</i> -koulutuskokonaisuuden (PÄTEVÄ) suorittaneiden määrällä. Tavoite: Koulutuskokonaisuuden suorittaneiden määrä on vuoden lopussa viisi kertaa korkeampi kuin vuoden alussa. Ympäristökumppaniverkoston vuosisuunnitelma laadittu ja toteutettu suunnitellun mukaisesti	Toimialajohtaja, tukipalvelut

2.6 Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat aluehallituksen ja sen jaoston sekä lautakuntien jäsenet ja kunkin tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavia viranhaltijoita ovat toimielimien esittelijät sekä toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat: hyvinvointialueen johtaja, toimialajohtajat, tulosalueiden johtajat, hallintojohtaja, talousjohtaja, järjestämisen tuen johtaja sekä toimitilajohtaja investointiohjelman mukaisten rakennushankkeiden osalta.

3

Hyvinvointialueen toiminta ja talous

3. Hyvinvointialueen toiminta ja talous

3.1 Aluehallituksen toimiala

Vastuhenkilö:
hyvinvointialuejohtaja Petri Virolainen

Aluehallituksen toimiala muodostuu kolmesta tulosalueesta: hyvinvointialueen hallinto, talous ja järjestämisen tuki. Hallinnon tulosalueeseen sisältyvät hallitus, valtuusto ja muut vaikuttamistoimielimet (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, asiakas- ja osallisuuslautakunta, turvallisuuden ja varautumisen lautakunta, tarkastuslautakunta ja yksilöasioiden jaosto), joiden roolit hyvinvointialueen toiminnassa ovat erittäin merkittäviä.

Toimialan tärkeimpinä tehtävinä vuonna 2025 on hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano yhdessä toimialojen kanssa ja taloustilanteen kehityksen aktiivinen seuranta. Tähän kokonaisuuteen liittyvät merkittävimpinä kokonaisuuksina hyvinvointialueen palvelustrategia, tilaohjelman päivittäminen ja henkilöstöohjelma. Ministeriöt seuraavat ohjelman toteuttamista ja antavat tarvittaessa ohjausta ja toimenpide-ehtotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi. Mikäli näissä ei onnistuta voi hyvinvointialue joutua arviointimenettelyyn, jonka yhtenä seurauksena voi olla liittäminen toiseen hyvinvointialueeseen.

Vuonna 2025 käydään toiset hyvinvointialueiden aluevaalit. Aluevaalien perusteella hyvinvointialue saa uuden aluevaltuuston, joka on hyvinvointialueen ylintä päätäntävaltaa käyttävä elin. Aluehallituksen toimiala vastaa keskeiseltä osin uuden valtuustokauden käynnistämisen tuesta.

Toimialan tehtävänä on tuottaa riittävästi tietoa

ja asiantuntemusta aluehallitukselle ja aluevaltuustolle tarvittavien linjausten ja päätösten tueksi, jotta hyvinvointialueen toiminnan turvaaminen, tasapainoinen talous ja demokratiaprosessin toimivuus varmistetaan. Aluehallituksen toimiala vastaa myös väestön osallisuuden toteutumisesta, päätöksentekoa koskevasta kansalaisviestinnästä ja kansalaisten kuulemisesta.

Hyvinvointialueen hallinto vastaa hallinnollisten kokonaisuuksien koordinaatiosta ja juridisesta tuesta. Sidosryhmätyö ja strategisten kumppanuuksien kehittäminen, yhteispintaneuvottelukunnan työn organisoiminen sekä kansallinen edunvalvonta kuuluvat keskeisenä osana hallinnon tehtäviin.

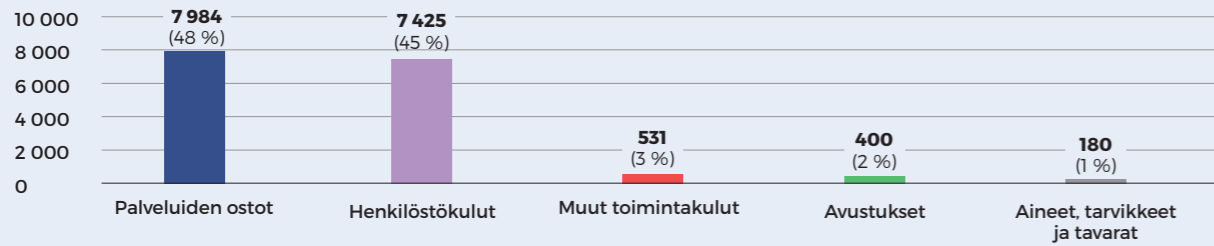
Talouden tulosalue vastaa koko hyvinvointialueen toiminnan ja talouden raportoinnista, suunnittelun kokonaisuudesta sekä niiden kehittämistä. Hyvinvointialueen johdon ja toimialojen toiminnan ja talouden raportointia kehitetään edelleen sekä muiden sidosryhmien raportointitarpeisiin vastataan. Kustannuslaskennan systemaattista kehittämistä jatketaan järjestelmäpäivityksen myötä. Talouden tulosalue vastaa hyvinvointialueen rahoituksen suunnittelusta, sen hankkimisesta ja kasanhallinnasta. Tulosalue vastaa myös ulkoisen laskennan kokonaisuudesta (sisältäen maksuliikenteen) yhdessä palveluntuottajan kanssa.

Järjestämisen tuen -tulosalue koordinoi palvelustrategian päivittämistä ja kehittää monituottajuusstrategiaan perustuen hyvinvointialueen järjestämistehtävää yhdessä toimialojen kanssa. Järjestämisen tuki toteuttaa tuotantotapojen analysointia, vastaa hankintatoimesta, sopimushallinnasta ja sopimusohjauksen tuesta sekä yritys yhteistyön koordinoimista. Järjestämisen tuen toinen keskeinen tehtäväalue on omavalvonnan toteutus yhteistyössä toimialojen kanssa. Lisäksi järjestämisen tuki vastaa potilas- ja sosiaaliasiain toiminnasta.

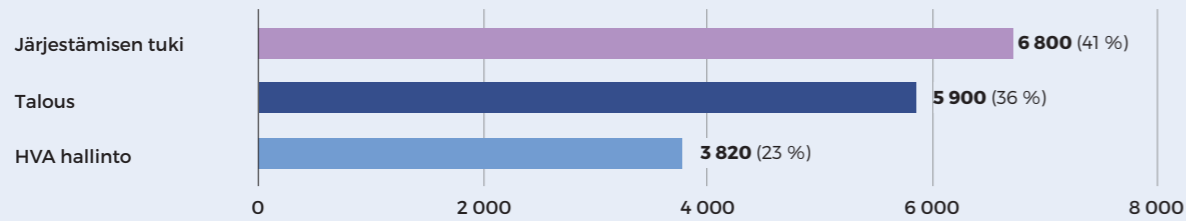
Käyttötalousosa (1000 €): Aluehallituksen toimiala

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	400	280	108	111	114
Toimintakulut	-16 285	-16 972	-16 520	-16 948	-17 446
Toimintakate	-15 885	-16 692	-16 412	-16 837	-17 331
Valtion rahoitus	861 673	893 226	954 333	997 647	1 006 096
Rahoitustuotot ja -kulut	2 371	-1 320	-3 022	-2 941	-2 705
Satunnaiset erät	201				
Tilikauden tulos	848 360	875 214	934 900	977 870	986 060

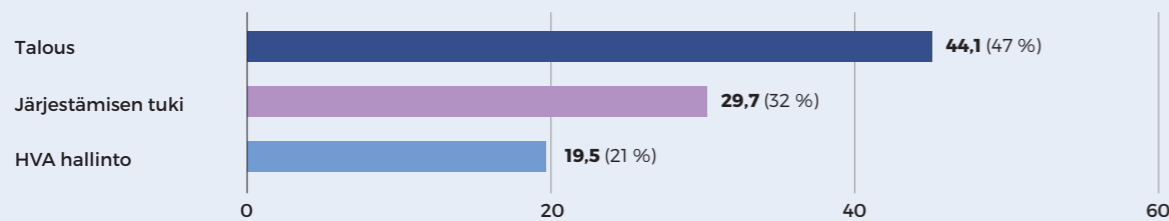
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

Tarkastuslautakunnan talousarvio ja -suunnitelma (€), joka sisältyy aluehallituksen toimialan käyttötalousosaan

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-111 204	-158 500	-144 500	-144 500	-144 500
Henkilöstökulut	-52 106	-53 748	-58 500	-58 500	-58 500
Palvelujen ostot	-57 397	-102 753	-81 000	-81 000	-81 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Muut toimintakulut	-1 701	-2 000	-5 000	-5 000	-5 000
Toimintakate	-111 204	-158 500	-144 500	-144 500	-144 500
Vuosikate	-111 204	-158 500	-144 500	-144 500	-144 500
Tilikauden tulos	-111 204	-158 500	-144 500	-144 500	-144 500
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-111 204	-158 500	-144 500	-144 500	-144 500

3.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Tuomo Nieminen

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toimiala vastaa valtaosasta hyvinvointialueen erikoissairaanhoidosta sekä perusterveydenhuollon avosairaanhoidosta ja suun terveydenhuollosta. Tehtäväänsä varten toimiala koostuu seitsemästä tulosalueesta: operatiivinen, medisiininen, Akuutti24, diagnostiset palvelut, lääkehuolto, avosairaanhoido ja suun terveydenhuolto. Etenkin diagnostiset palvelut ja lääkehuolto tuottavat palveluita myös muille hyvinvointialueen toimialoille.

Toimiala toteuttaa hyvinvointialueen strategiaa turvaten päijäthämäläisten potilaiden tarpeet niin kiireisessä hoidossa kuin kiireettömien tai pitkäaikaisten sairauksien tutkimuksessa ja hoidossa. Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ennaltaehkäisy yhdessä muiden toimijoiden kanssa ovat yhä tärkeämpi osa toimialan toimintatapaa. Organisaation sisäisiä raja-aitoja puretaan edelleen potilaskokemuksen parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi.

Toimialan tuottamien palveluiden laatu on koettu pääosin hyväksi. Laatu, asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä omavalvontaa kehitetään aktiivisesti aiemman työn pohjalta osana perustyötä.

Palveluiden saatavuus ei ole tällä hetkellä kaikin osin riittävä etenkin erikoissairaanhoidossa. Varsinkin leikkaushoitosten vuosittainen määrä on jäänyt potilashoidon edellyttämään tasoa alemmaksi. Päiväajan toiminnan erityisen tehokkaat järjestelyt ovat oleellisin mahdollisuus kertyneen hoitovelan purkamisessa ja hoitotakuun määräaikaisten saavuttamisessa. Aiempaa suurempi osa leikkauksista soveltuu hoidettavaksi ns. polikliinisenä kirurgiana. Lisätöiden käyttö on tarkoitettu lähinnä lyhytaikaisten poikkeuksellisten tilanteiden hallintaan.

Perusterveydenhuollossa on parannettu hoidon saatavuutta vastaamaan tiukentuneita hoitotakuun määräaikoja. Avosairaanhoidossa potilas ei vielä ai-

na saa hoitoa riittävän pian. Perusterveydenhuollon määräajat ovat tosin väljentyneet vuoden 2025 alusta, mutta pidämme voimassa aiemmat oikea-aikaisempaan hoitoon tähtäävät tavoitteet järjestämisvastuullamme olevissa palveluissa. Kaikkia toimintoja kehitettäessä on käytettävä täysimääräisesti hyväksi monipuolistuvien ja yhtenäistyvien etä- ja digipalveluiden mahdollisuudet.

Suuri osa päijäthämäläisten perusterveydenhuollosta on järjestetty kumppanuusjärjestelyiden kautta. Harjun terveys tuottaa nämä palvelut noin 2/3:lle asukkaista. Toimialan talousarviossa on myös Systemän perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut, jotka ovat Terveystalon tuottamia.

Viime vuosina vuodeosastojen hoitopäivien määrä ja Akuutti24-käyntien määrät ovat laskeneet selvästi. Muutoksen taustalla on ennen kaikkea määrätietoinen kehittäminen, jonka vuoksi potilaita voidaan hoitaa aiempaa enemmän muualla kuin sairaalassa. Kaikissa toiminnoissa on edelleen etsittävä tapoja keventää palvelurakennetta. Vuodeosastotoimintojen osalta tehdään yhdessä ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus -toimialan kanssa selvitys ja toimintasuunnitelma prosessien parantamiseksi edelleen.

Asiakaspalveluostoja ja lääketieteellisiä ostopalveluita käytetään laajasti etenkin osana perusterveydenhoitoa ja yliopistosairaalan hoitoa tarvitseville potilaille. Muutoin erikoissairaanhoidon ostopalveluita edelleen vähennetään, mikä on mahdollista omien toimintamallien ja työn vaikuttavuuden parantamisella. Näin saadaan edelleen vähennettyä myös vuokratyövoiman käyttöä.

Toimiala saa myyntituottoja myymällä palveluita myös toisille hyvinvointialueille. Euromääräisesti eniten hoidamme toisten hyvinvointialueiden potilaita kardiologian, silmätautien ja akuuttilääketieteen erikoisaloilla. Silmätautien osalta hyvinvointialueellamme on kansallisesti ainutlaatuinen yhteistyösopimus Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kanssa.

Potilaiden tarpeet ja maakunnallinen ajattelu ohjaavat toimialan rakenteellista ja toiminnallista uudistusta. Toisaalta lääketieteen kehitys ja sen tuomat

Käyttötalousosa (1000 €): Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	45 009	47 623	51 373	52 147	53 071
Toimintakulut	-352 942	-359 067	-367 769	-377 953	-388 181
Toimintakate	-307 933	-311 444	-316 396	-325 807	-335 110
Rahoitustuotot ja -kulut	-	-	-	-	-
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 965	-5 689	-5 258	-4 022	-3 434
Tilikauden tulos	-313 898	-317 133	-321 654	-329 828	-338 543

uudet mahdollisuudet ovat keskeinen osa toimialan kehittymistä. Alueemme väestön keski-ikä on nousujohteinen. Etenkin näiden tekijöiden vuoksi toimialan palveluiden piirissä on yhä enemmän potilaita ja lähtökohtaisesti heille tehdään aiempaa enemmän tutkimuksia ja annetaan aiempaa laajemmin hoitoja. Toisaalta vaje työntekijöistä ja tiukka talousarviokehys asettavat olennaisia rajoja siihen, kuinka paljon toimialan toiminnot voivat laajentua. Tehtävien tutkimusten ja annettavien hoitojen vaikutus on yhä oleellisempi potilastyön näkökulma. Sama hoito voi olla eri tilanteissa vaikuttavuudeltaan erilainen, mikä on aiempaa enemmän huomioitava tutkimuksia ja hoitoja suunniteltaessa. Toimialan tavoitteena on, että kaikki potilaat saavat vaikuttavat hoidot ja tutkimukset oikea-aikaisesti.

Päijät-Hämeen keskussairaala on toimialan selvästi suurin toimipiste. Tämän lisäksi toimimme sote-keskuksissa ja erillisissä suun terveydenhuollon yksiköissä etenkin isoimmissa kouluissa ja ikääntyneiden asumispalveluyksiköissä. Kotisairaalan ja ensihoidon käytössä on toimintoihin tarvittavat tilat. Uudistuvat tilat ovat osa toimintojen kustannustehokasta kehittämistä, aiempaa parempaa asiakaspalvelua, potilasturvallisuutta ja henkilöstön työhyvinvointia. Keskussairaalan kehittäminen jatkuu rakennusvaiheella 8. Palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan kiinteän palveluverkon lisäksi etävastaanotoin ja muutoin digitaalisin ratkaisuin.

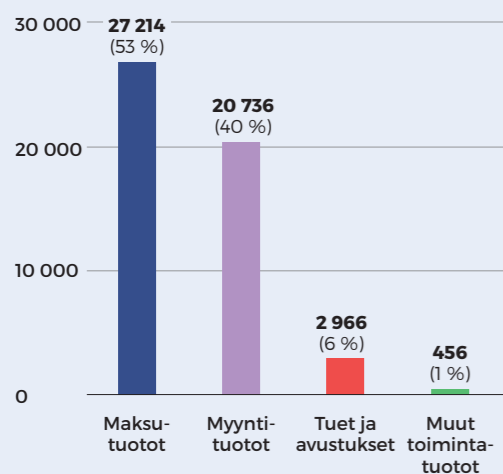
Toimiala on sitoutunut talouden sopeuttamiseen. Koska sopeuttamista on tehty jo edeltäneinä

vuosina, on sopeutuksissa päästävä aiempaa enemmän toimintamallien muutoksiin. Toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta on lisättävä. Keskeisiä sopeutuksia ovat kalliilla tehtävän työn korvaaminen säännöllisen työajan työllä, mukaan lukien vuokratyövoiman vähentäminen; lomapalkkavelan alentaminen, erikoissairaanhoidon ostopalveluiden käytön vähentäminen, laboratoriokustannusten alentaminen edelleen ja digipalveluiden toiminnalliset muutokset. Sopeutusten toiminnallisena riskinä on potilaiden hoidon oikea-aikaisuuden heikentyminen. Talouden keskeiset riskit liittyvät etenkin kustannusten yleiseen nousuun, asiakaspalveluostoihin, potilasvakuutusmaksuihin ja myyntiin toisille hyvinvointialueille.

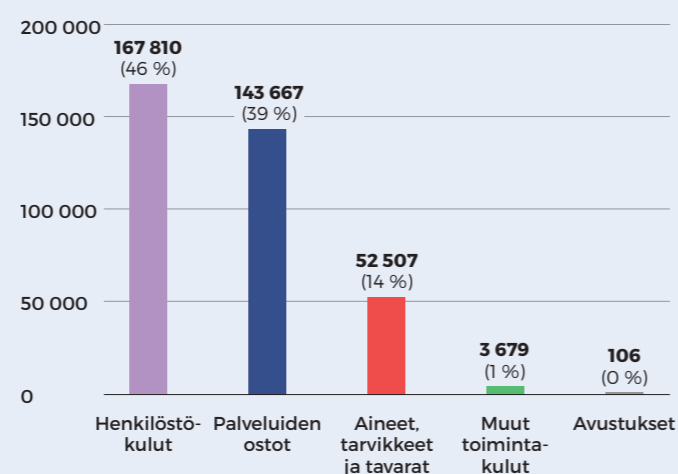
Osaava ja motivoitunut henkilöstö on toiminnan kiistaton edellytys ja voimavara. Henkilöstöohjelman täysimääräinen toteuttaminen terveys- ja sairaanhoidopalveluiden toimialalla on olennaista. Tuemme henkilöstön jaksamista, osaamista ja yhteisöllisyyttä. Työhyvinvoinnin edellyttämiä toimenpiteitä on tehtävä aiempaa määrätietoisemmin.

Tutkimus ja koulutus ovat tärkeä osa toiminnan kehittämistä ja tulevaisuuteen suuntautumista. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on HUS-yhtymän jälkeä Etelä-Suomen yhteistyöalueen toiseksi isoin lääketieteellisten tutkimusjulkaisujen tuottaja. Olemme jatkossakin merkittävä toimija lääke- ja hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Kehitämme edelleen niin perustutkimuksen kuin erikoistumisvaiheen lääkärikoulutusta sekä hoitoalan koulutusta yhdessä yliopistojen ja alueen muiden oppilaitosten kanssa.

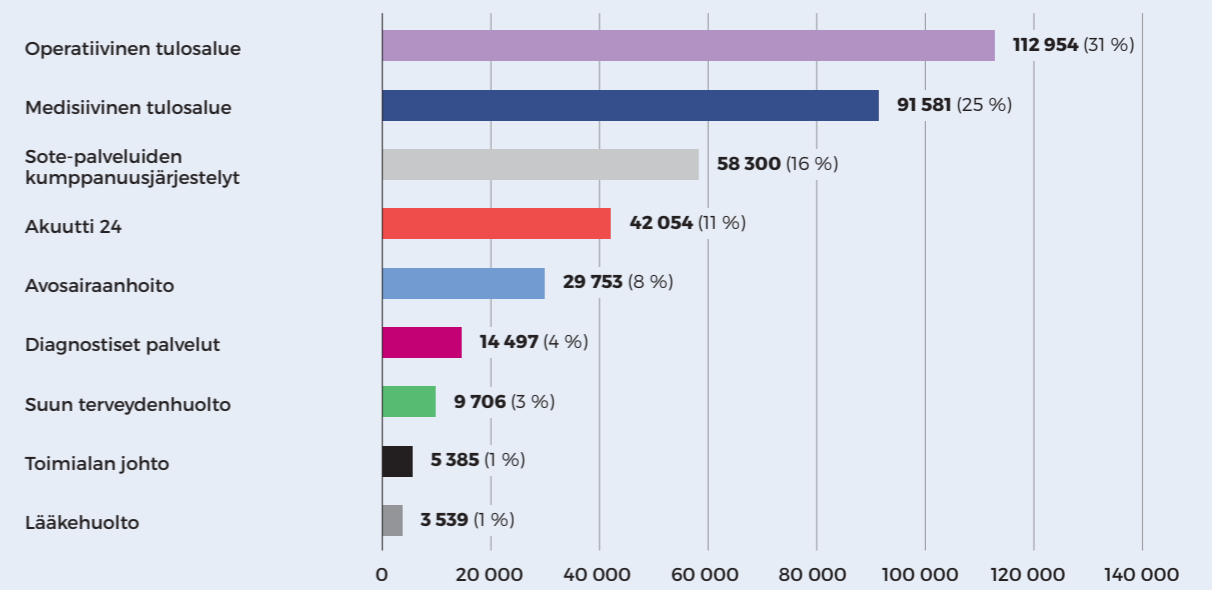
Toimintatuotot (1000 €)

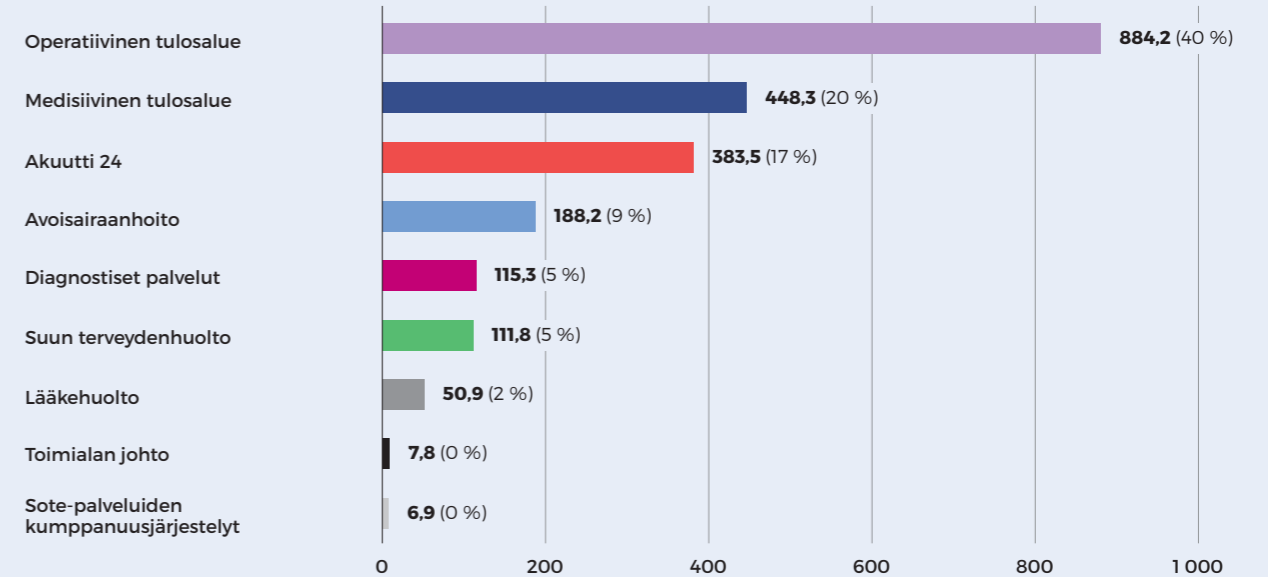
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUIDEN TOIMINTA	TOT2023	TA2025
Tuotannon volyymit		
Avosairaanhoito		
Käynnit	389 294	367 000
Etäasiointi	278 494	342 500
Konsultaatiot	128 990	134 700
Suun terveydenhuolto		
Suuhygienisti- ja hammashoitajakontaktit	67 743	69 550
Hammaslääkärikontaktit	126 783	140 750
Erikoissairaanhoito		
Hoitopäivät	96 459	88 600
Kontaktit, somatiikka	322 214	344 390
Akuutti24		
Päivystyskäynnit	65 150	60 700
Päivystysapu 116117 -puhelut	66 223	70 000
Kotisairaalan kontaktit	22 148	18 200
Muut tunnusluvut		
Avosairaanhoito, paljon palveluita käyttävien määrä (> 10 käyntiä / vuosi)		< edellisvuonna
Erikoissairaanhoito, vuodeosastohoitoon 10 vrk sisällä palanneiden osuus		< edellisvuonna
Erikoissairaanhoito, vuodeosastojen nettokuormitus	89,4 %	82,5 - 87,5%
Erikoissairaanhoito, keskimääräinen hoitoaika, päivää		< edellisvuonna
Yhteispäivystys, läpimenoajan mediaani	3:34	< 4 h
Yhteispäivystys, 48 h sisällä palanneiden osuus		< edellisvuonna
Ensihoito, päivystykseen kuljetettavien potilaiden määrä		< edellisvuonna
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet		
Avosairaanhoito, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 14 vrk	79 %	100 %
Suun terveydenhuolto, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 90 vrk	85 %	100 %
Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus	18 %	0 %
Avosairaanhoito, digiklinikkakontaktit suhteessa fyysisiin käynteihin	13 %	> 20%
Erikoissairaanhoito, elektivisten läheteiden määrä		< edellisvuonna

3.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Anu Olkkonen-Nikula

Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen toimiala vastaa ikääntyneiden asiakasohjauksesta, kotiin vietävistä palveluista, asumispalveluista, kuntoutuksen erikoissairaanhoidon ja perustason avo- ja sairaalapalveluista sekä geriatrisen osaamiskeskuksen palveluista, johon kuuluvat perustason sairaalapalvelut, geriatrian palvelut sekä palliatiivinen kotisairaala.

Ikääntyneiden määrä on kasvamassa. Ikääntyneiden terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä talouteen liittyvät huolet ovat yleistyneet ja asiakkaiden elämänhallintaan liittyviä haasteita on selkeästi näkyvissä. Hyvinvointialueen ja toimialan yksi merkittävien haaste on väestön ikääntymisestä johtuva nopea palvelutarpeen kasvu. Sairastavuus on alueella maan keskitasoa suurempaa. Terveystensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus yli 75-vuotiaista on 55,3 %. Päijät-Hämläisistä ikääntyneistä, yli 75-vuotiaista, 59,5 % asuu yksin. Yli 75-vuotiaista itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on 12,2 % ja päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus on 4,7 %.

Väestöennusteen mukaan Päijät-Hämeessä yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa vuodesta 2024 vuoteen 2025 4 % (N=1220). Kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2026 on 7,4 % (N=2228). Kasvu jatkuu merkittävästi aina vuoteen 2040 saakka, ollen kokonaisuudessaan vuodesta 2024 vuoteen 2040 30,1 % (N=9052). Yli 85-vuotiaiden osuus kasvaa vuodesta 2024 vuoteen 2025 2,3 % (N=171). Kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2026 on 10,1 % (N=767). Yli 85-vuotiaiden määrän kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2040 on 100,2 % (N=7583). Vastaavasti ikäryhmän 65-74-vuotiaat muutos on negatiivinen, eli vuodesta 2024 vuoteen 2025 ollen -1,8 % (N= - 517) ja vuodesta 2024 vuoteen 2040 -14,2 % (N= - 4140). Hyvinvointialueen 75 vuotta täytäneiden määrä vastasi vuonna 2023 maan kuudenneksi suurinta osuutta.

Ikääntyvä väestö lisää palveluntarvetta selkeästi. Päijät-Hämeessä on kehitetty pitkään palvelurakennetta lainsäädännön muutosten takia, mutta vahvasti myös taloudellisiin reunaehtoihin perustuen. Lääkäiden sosiaalipalvelujen kustannukset ovat maan matalimmat palvelutarpeeseen suhteutettuna. Palvelujen peittävyys suhteessa yli 75-vuotiaisiin on maan keskiarvoa matalammat, mutta ei kansallisesti matalimmat. Palvelujen lisäämistä rajoittaa ensisijaisesti talouden kiristyminen, mutta osittain henkilöstön saatavuus.

Ikääntyneiden palveluita on kehitetty jo vuosia systemaattisesti ja kehitetään edelleen. Toimialalla hyväksyttiin aluevaltuustotasolla ikääntyneiden palvelujen järjestämissuunnitelma keväällä 2023. Suunnitelman ydintavoite on arvokas ikääntyminen omaehtoisesti, kestävästi ja laadukkaasti. Suunnitelmassa on viisi kehityskärkeä ja työtä niiden osalta jatketaan edelleen vuonna 2025 aktiivisesti. Toimialalla kehitetään palveluja siten, että ne ovat vaikuttavia ja tarvetta parhaiten vastaavia. Palveluverkkoa on tarkasteltava palvelujen saatavuuden näkökulmasta, mutta enenevässä määrin myös henkilöstön saatavuuden näkökulmasta.

Sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain uudistukset haastavat edelleen palvelujärjestelmää. Talousarviota valmisteltaessa ns. mitoituslakia ollaan muuttamassa siten, että ympärivuorokautisessa palveluasumisessa siirrytään 0,65 henkilöä / asukas mitoituksesta takaisin 0,6 hoitajaan / asukas mitoitukseen (vähimmäismitoitus). Tämä muutos helpottaa asumispalveluja niin oman kuin ostopalvelujenkin osalta, koska henkilöstön saatavuus on tulevaisuudessa entistä haasteellisempaa. Yhteisöllisen asumisen osalta toimiala jatkaa määrätietoista kehittämistä hyväksytyyn suunnitelman pohjalta, vaikka merkittäviä haasteita onkin tullut, kuten ARA avustusten lakkauttaminen erityisryhmien osalta, rakentamiskustannusten nousu, lainanottovaltuuksien epäminen vuodelle 2025 ja sitä kautta investointikielto sekä arvonlisäveron nosto. Yhteisöllinen asumisen ja sen määrätietoinen lisääminen nähdään toimialal-

Käyttötalousosa (1000 €): Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	53 224	53 748	58 305	58 905	59 497
Toimintakulut	-260 615	-260 725	-270 425	-278 558	-287 271
Toimintakate	-207 391	-206 977	-212 120	-219 653	-227 774
Rahoitustuotot ja -kulut					
Suunnitelman mukaiset poistot	-39	-215	-13	-11	-23
Tilikauden tulos	-207 430	-207 192	-212 133	-219 665	-227 797

la kuitenkin yhtenä merkittävänä vaikuttavuuteen liittyvänä tekijänä niin asiakkaan kuin organisaation näkökulmasta. Toimiala on tehnyt ja tekee edelleen vahvaa yhteistyötä kuntien kanssa kaavoitukseen ja rakentamisen mahdollistamiseen liittyen. Vuoden 2024 aikana kehitettyä kumppanuusmallia pyritään jatkamaan kaikin keinoin. Mikäli yhteisöllinen asuminen ei kehity suunnitellusti, luo se paineita raskaammille palveluille, mihin taas rahoituksen ja henkilöstön saatavuuden näkökulmasta ei ole mahdollisuuksia vastata.

Ennakoivia palveluja on tarjolla vain vähän. Toimialalla jatketaan edelleen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa tiivistä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta järjestämissuunnitelman mukaisesti. RRP hankkeessa on kehitetty etsivää vanhustyötä ja vuonna 2025 toimintamalli pyritään vakiinnuttamaan. Toimialalla kehitetään saumatonta ja vahvaa yhteistyötä muiden toimialojen ja sidosryhmien kanssa. Toimialalla toteutetaan edelleen hyvinvointialueen henkilöstöohjelman toimeenpanoa. Sen lisäksi teemme kehittämistyötä aktiivisesti ikääntyneiden palvelujen järjestämissuunnitelman mukaisesti toimialan vetovoimaisuuteen sekä ammattitaitoisen ja riittävän henkilöstön saatavuuteen liittyen. Hyödynämme toimialalla kotona asumisen teknologioita sekä kehitämme asiakasohjauksen toimintaa edelleen siten, että palvelu saadaan paremmin kohdennettua palvelutarvetta vastaavasti segmentoinnin ja vaikuttavuustyökälyn avulla.

Vuonna 2025 toimialan merkittävimmät strategiset painopisteet ovat palvelurakenteen edelleen kehittäminen jatkamalla palveluiden painopisteen siirtoa mm. yhteisölliseen asumiseen ja kotiin vietäviin palveluihin. Asiakkaiden kotona pärjäämisen ja kevyempien palveluiden tueksi tarvitaan toimivaa ja tehokasta kuntoutusta sekä riittäviä apuvälinepalveluita. Geriatrisessa osaamiskeskuksessa jatketaan geriatrian poliklinikan muutoksen läpivientä. Lisäksi omavalvonnan kehittämiseen panostetaan. Osastotoimintojen osalta tehdään yhdessä terveys ja sairaanhoitopalvelujen toimialan kanssa selvitys ja toimintasuunnitelma prosessien parantamiseksi.

Kasvava asiakasmäärä tuo merkittäviä paineita toimialalla eri tulosalueille. Vammaispalvelulain uudistuksen vaikutukset heijastuvat osittain kotiin vietäviin palveluihin ja sen takia yhteistyötä perhe- ja sosiaalipalvelujen kanssa tiivistetään ja luodaan toimivat prosessit. Sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden ensisijaisuuden painottumisen vaikutus on kotihoidossa, turvapalveluissa ja ateriapalveluissa. Asiakasohjauksen resurssin riittäminen edellä mainittujen palveluiden ostojen riittävän hyvään ja kustannustehokkaaseen järjestämiseen aiheuttaa uudelleen järjestelyjä.

Toimialan rahoituskehys suhteessa palvelutarpeen kasvuun tuo merkittäviä riskejä vuoden 2025 talousarvioon. Kehyksessä ei ole voitu varautua palvelutarpeen kasvuun juuri lainkaan. Tämä aiheuttaa toimi-

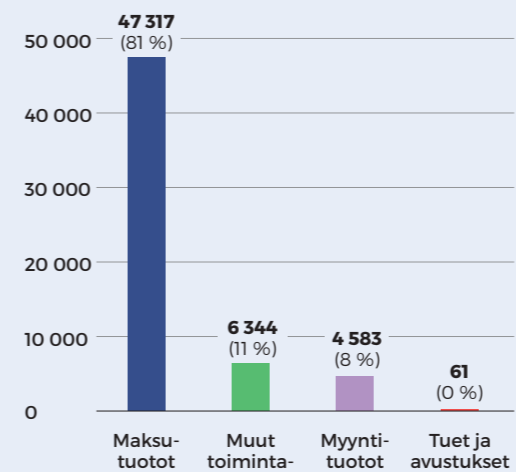
alan suurimman taloudellisen riskin. Talousarviota laadittaessa myöskaan mitoituksia ei ole hyväksytty. Ostopalvelujen hinta vuodelle 2025 on sidottu lain läpimenoon. Toimialan kehyksestä vähennettiin mitoitustulain muutoksen mukaisesti rahoitusta. Asumispalvelujen kehys sisältää näin ollen myös riskin. Myöskään vuosilomasijaisuuksiin ei olla pystytty varautumaan riittävällä laajuudella. Toimialalla on jouduttu vuoden 2024 aikana turvautumaan oman henkilöstön lisä- ja ylitöihin, mutta ostopalvelujen käyttöä on pystytty myös rajaamaan. Vuonna 2025 pyritään edelleen panostamaan vakituisen henkilöstön rekrytointiin, varahenkilöstön vahvistamiseen ja vähentämään sitä kautta henkilöstön ostopalveluja. Tavoite pitää kuitenkin sisällään riskiä. Yksi merkittävä haaste toimialalla on henkilöstön sairauspoissaolot, mitkä ovat hyvinvointialueen korkeimmat. Toimialalla käynnistetään yhdessä henkilöstöhallinnon ja työterveyshuollon kanssa sisäinen hanke, missä analysoidaan sairauspoissaolojen syitä ja tehdään suunnitelma, millä sairauspoissaoloja voidaan vähentää. Mikäli tässä onnistutaan, tuo se osaltaan merkittävää inhimillistä hyötyä henkilöstölle ja taloudellista hyötyä organisaatiolle.

Ikääntyneiden suhteellisen osuuden merkittävä kasvu sekä sen myötä arvioidun asiakas- ja potilasmäärän kasvu haastaa toimialan kaikkia tulosalueita henkilöstön saatavuuden osalta. Toimialalla panostetaan merkittävästi monimuotoiseen rekrytointiin.

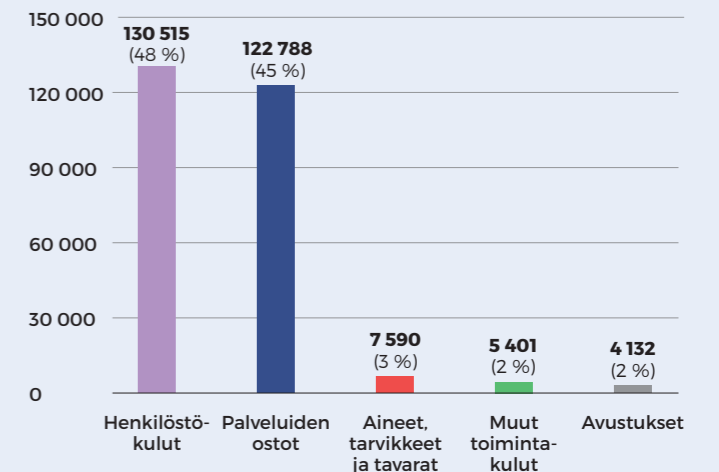
Toimiala on mukana Suomen kestävän kasvun ohjelmassa, RRP hankkeissa. Toimialan keskeisiä kehittämiskohteita ovat edelleen tiedolla johtaminen, palveluprosessit sekä asiakaslähtöisyyden ja -tyytyväisyyden lisääminen. Toimialalla keskitytään vaikuttavuuden johtamiseen ja tunnistetaan niitä muutostarpeita ja mekanismeja, joita tarvitaan toimialan palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toimiala valmistautuu vuoden 2025 aikana yksiköiden rekisteröitymiseen siten, että kaikki tarvittavat dokumentit on laadittu ja ne ovat ajantasaisia.

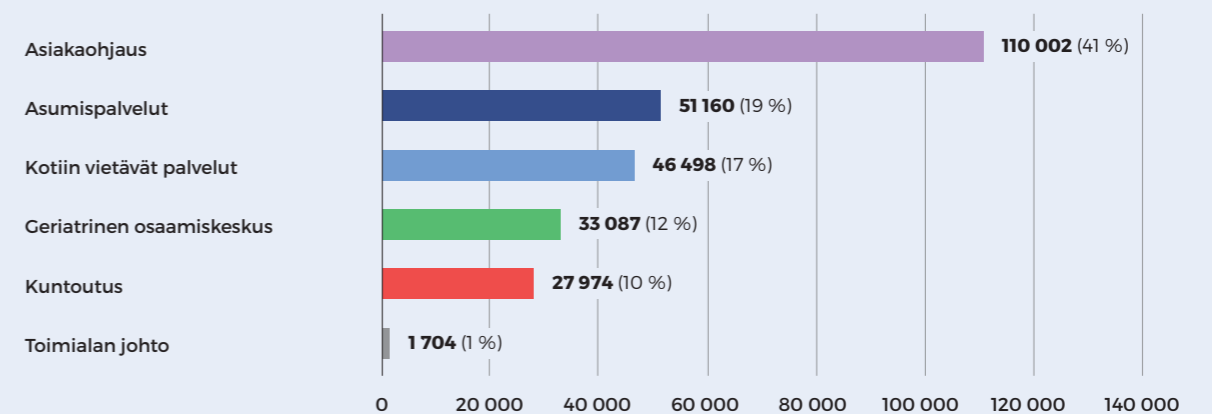
Toimintatuotot (1000 €)

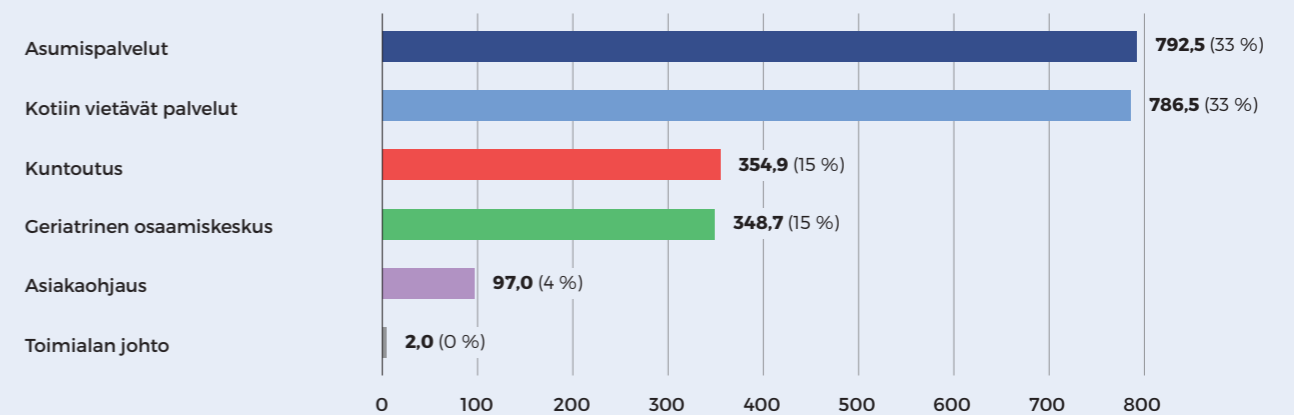
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toiminta	TOT2023	TA2025
Tuotannon volyymit		
Asiakasohjauksen käynnit	14 948	18 000
Kotihoidon käynnit *)	2 305 668	2 360 000
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asumispäivät *)	651 411	674 000
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät	96 942	95 700
Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet	24 988	22 000
Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet	13 494	13 450
Kuntoutuksen käyntisuoritteet	184 658	192 000
Muut tunnusluvut		
Kotihoidon välitön asiakastyöaika, lähihoitajat	57,7 %	vähintään 58 %
Asumispalveluyksiköiden käyttöaste, ympärivuorokautinen palveluasuminen	94,4 %	vähintään 95 %
Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika	17,5	alle 17 vrk
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet		
Palvelutarpeen arviointi	5,7	alle 7 arkipäivää
Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn, ympärivuorokautinen palveluasuminen	25	alle 90 vrk
Terveydenhuollon lakisääteiset hoitopääsyajat toteutuvat	ei	kyllä
Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:		
Kotona asuvien osuus	94,4 %	vähintään 94 %
Säännöllisen kotihoidon kattavuus	9,0 %	enintään 10 %
Yhteisöllisen asumisen kattavuus	0,2 %	vähintään 0,7 %
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus	5,6 %	enintään 6 %

*) sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja muut palveluntuottajat

3.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö:
toimialajohtaja Mika Forsberg

Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala on yksi kuudesta hyvinvointialueen toimialasta. Toimiala jakautuu lapsiperhepalvelujen, työikäisten palvelujen ja sosiaalihuollon päivystyspalvelujen, psykososiaalisten palvelujen ja vammaispalvelujen tulosalueisiin. Lisäksi toimialalle kuuluu asiantuntijayksikkönä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön yksikkö. Palveluja järjestetään monituottajuuden periaatteilla omana tuotantona, ostopalveluilla tai palvelusetelin avulla. Toimiala on mukana aktiivisesti yhdyspintatyössä ja sen kehittämisessä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja oppilaitosten kanssa.

Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimialan painopisteenä on vuonna 2025 yhteensovittaminen ja yhteistyö. Talouden ja toiminnan yhteensovittamisen lisäksi palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää monialaisen yhteistyön toteuttamista ja yhteensovittavaa johtamista. Toiminnan ja talouden yhteensovittamista jatketaan rakennemuutostyötä edistämällä sekä ennaltaehkäisevillä ja varhaisen tuen palveluilla. Vuonna 2025 toteutuu merkittäviä lainsäädäntöuudistuksia, jotka edellyttävät toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä ja henkilöstön osaamisen vahvistamista toimialalla. Lainsäädäntöuudistusten toimeenpanon seuranta ja arviointi on osa talouden ja toiminnan seurantaan vuonna 2025. Hoitoon ja palveluihin pääsyn parantamista jatketaan. Sähköisten palvelujen ja teknologisten ratkaisujen kehittämistyö jatkuu osana hoito- ja palvelupolkujen kehittämistyötä. Digipalvelupolkujen kehittämistyötä tehdään kaikilla tulosalueilla ja edistetään sähköisen asioinnin toteutumista. Hiikka- ja Walmu-järjestelmät korvataan uudella ratkaisulla. Vuoden 2025 aikana valmistaudutaan perheoikeudellisten palvelujen siirtoon SosiaaliLifeCareen. Tiedonhallinnan ja kirjaamisen kehittämistyötä tehdään vuonna 2025. Hyvinvointialueiden yhteistyötä kehitetään yhteistyöaluesopimuksen linjausten mukaisesti.

Toimialan valmiussuunnittelua jatketaan. Painopisteenä ovat sosiaalihuollon erityistehtävät ja yksi-

tyisten palveluntuottajien varautumisen varmistaminen osana valvontaa. Valmistautuminen valvontalain mukaiseen oman toiminnan rekisteröintiin käynnistetään. Tavoitteena on saavuttaa valmius rekisteröitymiselle vuoden 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointialueen asiakaspalauttejärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2025 alussa. Uuden asiakaspalauttejärjestelmän käyttöönotto pitää sisällään jatkuvan asiakaspalautteen keräämisen mahdollisuuden jokaiseen palveluun/yksikköön. Lisäksi samassa järjestelmässä kyetään jatkossa toteuttamaan kohdennettuja asiakaskokemuskyselyjä. Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala on mukana Kestävät ja vaikuttavat sote-palvelut Päijät-Hämeessä hanketyössä vuonna 2025. Hanke on osa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistäminen on osa lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnin edistämiseen kohdistuvaa ilmiöpohjaista budjetointia vuonna 2025.

Lapsiperhepalveluissa jatketaan lapsiperhepalvelujen rakennemuutostyötä. Tavoitteena on vähentää sijoituksia kodin ulkopuolelle avopalveluja kehittämällä. Erityisenä painopisteenä on lastensuojelulain mukaisten määräaikaisten toteutumisen edistämisen lain edellyttämällä tavalla ja siihen liittyvä perhesosiaalityön uudelleenorganisoinnin vaikutusten seuranta. Neuvolatoiminnan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tarkastusten toteutumista seurataan ja erityistä huomiota kiinnitetään tarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittämiseen. Myös lapsiperheiden kotipalvelun saatavuutta seurataan aktiivisesti. Alle 25-vuotiaiden maksuttoman ehkäisyn vakiinnuttaminen jatkuu. Alaikäisten mielenterveyspalvelujen päivitetyn palvelumallin (kiireettömän hoidon ja tuen porrastus sekä hoitoon ohjautuminen) toimeenpano ja kehittämistyö jatkuu. Terapiatakuun toimeenpano käynnistyy 1.7.2025. Perhekeskustoimintaa ja siihen liittyvää sähköistä perhekeskustoimintaa kehitetään. Maakunnallinen LAPE-työ jatkuu yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja oppilaitosten kanssa. Neuvolan ja opiskeluhuollon alueellisten suunnitelmien toimeenpanoa jatketaan. Tarveselvitys tehdään oman sijaishuollon laajentami-

Käyttötalousosa (1000 €): Perhe- ja sosiaalipalvelut

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	22 055	22 181	23 589	23 792	24 272
Toimintakulut	-228 810	-229 545	-250 653	-257 927	-265 703
Toimintakate	-206 754	-207 364	-227 064	-234 135	-241 431
Rahoitustuotot ja -kulut	-4				
Suunnitelman mukaiset poistot	-238	-227	-65	-35	-73
Tilikauden tulos	-206 996	-207 591	-227 129	-234 170	-241 504

sesta. Perhehoidon palkkio- ja kulukorvausrakennetta tarkastellaan. Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset avopalvelut kilpailutetaan.

Työikäisten palveluissa ja sosiaalihuollon päivystyspalveluissa jatketaan taloudellisen tuen palvelujen kokonaiskehittämistä. Alueellisen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunnan toiminta jatkuu ja tukee kokonaiskehittämistä. Toimeentulotuen soveltamisohjeet tarkistetaan alkuvuodesta. Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen kehittämisuunnitelmien toimeenpano käynnistyy. Nuorten aikuisten varhaisen tuen palvelujen kehittämistä jatketaan osana Kestävät ja vaikuttavat sote-palvelut Päijät-Hämeessä hanketta. Työllisyshoidon ja kotouttamisen yhdyspintatyön kehittämisen jatkuu uusien työllisyshoitoalueiden kanssa. Työllistymisen monialaisen edistämisen (TYM-työ) kehittämistyö jatkuu. Päiväkeskustoiminnan järjestäminen omana toimintana käynnistyy vuoden 2025 alussa. Yhteisösozialityötä ja etsivää työtä kehitetään osana päiväkeskustoiminnan kokonaisuutta.

Psykososiaalisissa palveluissa jatketaan päihde- ja mielenterveyspalvelujen palvelukokonaisuuden kehittämistyötä yhteistyössä avosairaanhoidon toimijoiden ja sosiaalipalvelujen kanssa. Strukturoitujen ja ryhmämuotoisten toimintamallien kehittäminen jatkuu psykiatrialla. Psykiatrian omat vuodeosastot toimivat akuuttiosastoina ja kuntoutusosastopalveluja ostetaan muilta hyvinvointialueilta tarvittaessa. Alaikäisten terapiajonojen lyhentäminen jatkuu ilmiöpohjaisen budjetoinnin turvin. Tavoitteena on edelleen vähentää yhteisöllisen ja ympärivuorokautisen asumisen asiakasmäärää. Oman mielenterveyskuntoutujille suunnatun asumispalveluyksikön valmistelu jatkuu vuonna 2025. Tavoitteena on yksikön toiminnan käynnistäminen vuoden 2026 alkupuolella.

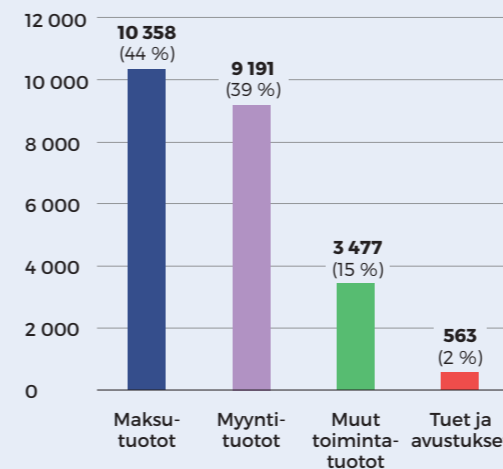
Vammaispalveluissa käynnistetään uuden vammaispalvelulain toimeenpano ja jatketaan vammaispalvelujen kehittämisuunnitelman (2023–2027) toimeenpanoa. Vammaispalvelun soveltamisohjetta tarkistetaan. Henkilökohtaisen avun monituottajamallia vahvistetaan ja kehittämistyötä kohdennetaan työnantajamalliin. Teknologisten ratkaisujen kehittäminen on osa kehittämisuunnitelman toimeenpanoa. Asumisen kokonaiskehittäminen jatkuu ja tuettua asumista vahvistetaan. Tulosalue- ja toimialarajat ylittävällä ja YTA-tasoisella yhteistyöllä mahdollistetaan kokonaistaloudelliset ja asiakkaiden erityistarpeisiin vastaavat palvelut. Asumisen kehittämistyö jatkuu. Omaishoitajien ja -hoitettavien varhaisen tuen palveluiden kehittämistä jatketaan osana kestävät ja vaikuttavat sote-palvelut Päijät-Hämeessä hanketta. Huokotien palvelukodin remontointi jatkuu. Kuljetusten välityspalvelu, hen-

kilökohtainen apu ja hengityslaitteen varassa elävän vammaisen henkilön avustaminen ja hoito kilpailutetaan.

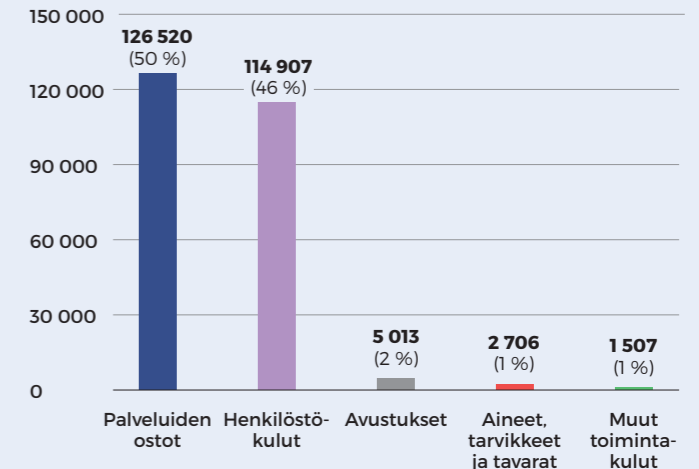
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön asiantuntijajyksikkö yhteensovittaa aluevaltuustokauden vaihtuessa hyvinvointialueen ja hyte-lautakunnan sekä alueen kuntien ja järjestöjen strategisen johtamisen tueksi alueellisen suunnitelmakokonaisuuden, johon sisältyvät hyvinvointikertomus, hyvinvointisuunnitelma ja vuosittainen hyvinvointiraportti. Tiedolla johtamisen tueksi toteutetaan vakiinnuttamisrahahankkeessa hyte-työpöytä. Hyvinvointialueen toimialojen hyte-tavoitteiden sekä hyte-kertoimen indikaattorien toteutumista seurataan ja tuetaan. Jatketaan ja kehitetään preventiivisten toimintamallien ja elintapaohjauksen ryhmätoiminnan toteutusta sote-keskuksissa. Liikkumisohjelman toimeenpanon osana kehitetään liikuntaneuvontaa. Tuetaan kulttuurihyvinvoinnin edistämistä ja Luontoaskel terveyteen-ohjelman toimeenpanoa. Edistetään ja seurataan hoitosuunnitelmien tekoa ja ikääntyneiden palvelujen järjestämisuunnitelman kärjen 2 toimeenpanoa. Neljän tuulen ehkäisevän työn tiedolla johtamisessa tehostetaan suoja- ja riskitekijöihin pohjautuvan minimätiedon sekä ilmiötiedon hyödyntämistä, ja tuetaan vaikuttavien menetelmien käyttöä. Toteutetaan Päihdetilannekysely. Yhdyspinta- ja verkostotyössä edistetään alueellista yhteistyötä päivittämällä yhteistyöpöytäkirja ja vahvistamalla keskeisiä yhdyspintoja. Järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosineuvottelu ja kansallinen yhdyspintaseminaari. Verkostojen toimintaa ja neuvottelukuntatyöskentelyä sekä järjestöyhteistyötä ja järjestöjen toimintaedellytyksiä tuetaan ja kehitetään. Vuosikellon mukaista asiakasviestintää sekä suunnitelmallista asiantuntijaviestintää kehitetään.

Toimialan talousarvion toteutumiseen liittyy merkittäviä riskejä vuonna 2025. Keskeiset riskit liittyvät lainsäädäntöuudistusten ja palveluja koskevien kilpailutusten kustannusvaikutuksiin, palvelutarpeiden kehitykseen sekä henkilöstön rekrytointihaasteisiin ja niihin liittyviin työvoimanvuokrauskulujen ja erillis-korvausten kehitykseen. Myös toimintaympäristöön liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä mm. kansainvälisen tilanteen kehittymisen osalta. Talousarvio ei sisällä varauksia asiakas- ja potilasmäärän kasvulle. Palvelurakenteen keventämiseen tähtävällä työllä ja sopeuttamistoimenpiteiden toimeenpanolla pienennetään talousarvioon sisältyviä riskejä. Keskeinen tekijä tavoitteissa onnistumisessa on se, miten henkilöstötilanne kehittyy toimialalla. Henkilöstöohjelman ja toimialan oman henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toimeenpano jatkuu. Fiilis-mittari otetaan käyttöön työntekijäkokemuksen mittaamiseksi. Henkilöstön työhyvinvoinnin ja palvelutoiminnan sujuvuuden kannalta on keskeistä toimitilojen toimivuus ja työturvallisuutta edistävät ratkaisut.

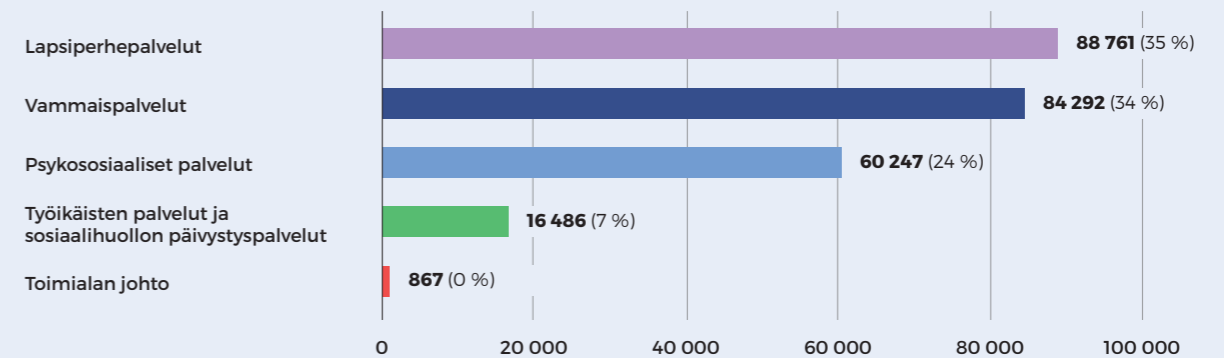
Toimintatuotot (1000 €)

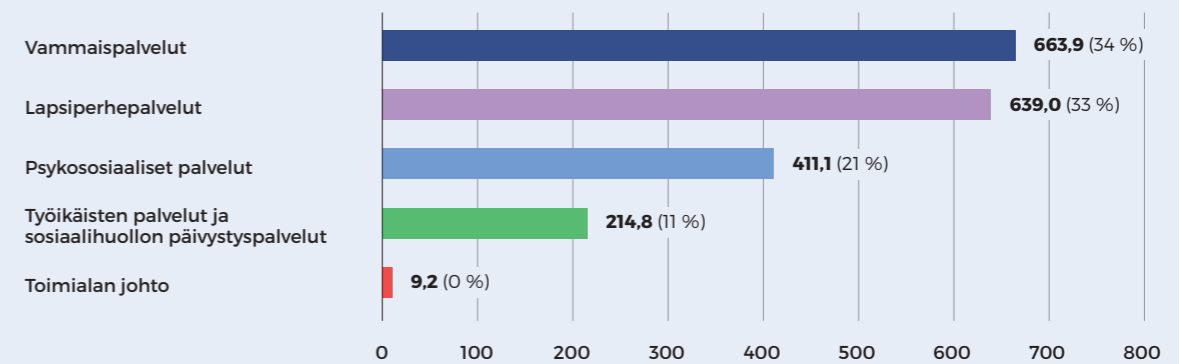
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

PERHE- JA SOSIAALIPALVELUIDEN TOIMINTA	TOT2023	TA2025
Oman tuotannon laskutusvolyymit		
Perhe- ja sosiaalipalveluiden käynnit ja sähköinen asiointi		
Lapsiperhepalvelut	214 828	219 000
Sähköisen asioinnin osuus		6 %
Työikäisten palvelut	58 306	65 000
Sähköisen asioinnin osuus		11 %
Psykososiaaliset palvelut	130 900	131 000
Sähköisen asioinnin osuus (pth + sos)		7 %
Vammaispalvelut	40 872	43 000
Sähköisen asioinnin osuus		11 %
Perhe- ja sosiaalipalveluiden asumis-, hoito- ja toimintapäivät		
Lapsiperhepalvelut	13 541	15 000
Työikäisten palvelut	52 702	62 000
Psykososiaaliset palvelut	23 076	19 000
Vammaispalvelut	213 665	215 000
Oman- ja ostopalvelutuotannon laskutusvolyymit		
Psykiatrian käynnit (esh)	130 406	125 000
Psykiatrian hoitopäivät (esh)	36 335	32 000
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	66 555	56 000
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten hoitopäivät lastensuojelussa	195 408	185 000
Vammaispalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	174 145	197 000
Muut tunnusluvut		
Psykiatrian vuodenasastojen kuormitus (%)	93,4 %	93 % - 96 %
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet		
Toimeentulotuen käsittely 7 arkipäivän aikana	99,5 %	100 %
Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	90,3 %	100 %
Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 3kk aikana	63,7 %	100 %
Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	ei saatavilla	100 %
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	26,6 %	≥ 27,5%
Opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 7 arkipäivän aikana	94,9 %	100 %
Psykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	3,1 %	0 %
Nuorisopsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	3,1 %	0 %
Lastenpsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	4,2 %	0 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	1,8 %	< TP2024
Laitoshoidon osuus kaikista hoitovuorokausista lastensuojelussa	42,0 %	< 2024
Ympärivuorokautisen ja yhteisöllisen miepä- asumisen asumispäivien määrä	142 335	< TP2024

3.5 Pelastustoimen toimiala

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Jari Hyvärinen

Pelastustoimi-toimiala tuottaa pelastustoiminnan, onnettomuuksien ehkäisyn sekä toimialan tarvitsemia korjaamo- ja huoltopalveluita. Toimintaa tukevia hallintopalveluita on sijoitettuna sekä Pelastustoimen toimialan johtoon että Aluehallituksen ja Tukipalveluiden toimialoille. Pelastustoimen ensihoidon palvelutuotanto siirtyi 1.1.2024 Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialalle kuitenkin siten, että palomiehet jatkavat ensihoidossa toimimista sisäisin järjestelyin.

Pelastustoimen toimialan toimintaa ohjaa pelastustoimen palvelutasopäätös, joka on tehty vuosille 2024–2025. Uuden palvelutasopäätöksen valmistelu käynnistetään heti vuoden 2025 alussa. Pelastustoimen palvelujen mitoitusperusteena on riskianalyysi. Pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa pelastustoimen kansallista ohjausta ja niillä varmistetaan pelastustoimen palvelujen järjestäminen laadukkaasti, yhdenmukaisesti ja kustannusvaikuttavasti. Toimiala huomioi toiminnassaan myös hyvinvointialueen strategiset tavoitteet.

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvat ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, valvonta, palotutkinta sekä asiantuntijapalvelut. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut pyrkivät vastaamaan enakoivasti ja monipuolisesti alueen riskeihin. Niiden tavoitteena on vähentää alueella tapahtuvia tulipaloja ja onnettomuuksia, minimoida onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja, luoda edellytyksiä tehokkaalle pelastustoiminnalle ja lisätä alueen väestön ja toimijoiden turvallisuustietämystä ja valmiuksia onnettomuustilanteissa toimimiseen. Pelastuslaitos tekee monipuolista onnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävää yhteistyötä muiden viranomaisten ja alueen toimijoiden kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tuottamiseen osallistuvat lähes kaikki pelastuslaitoksen tulosalueet sekä myös sopimuspalokunnat. Palveluihin tarvittavat resurssit on arvioitu vuosittaisten valvontamäärien, vuosittaisten turvallisuusviestintätapah-

tumien sekä aiempina vuosina toteutuneiden epä-säännölliseen valvontaan, yhteydenottoihin ja asiantuntijatehtäviin liittyvien määrien avulla. Pelastustoiminnan henkilöstön käytössä riskinä on tehtävien priorisointi, sillä kiireellisten onnettomuustehtävien hoitaminen menee tärkeysjärjestyksessä onnettomuuksien ehkäisyn tehtävien edelle. Päätoimisen onnettomuuksien ehkäisyyttä tekevän henkilöstön mitoituksen riskinä on arvioista poikkeavien palvelujen tarve ja poikkeamat (mm. pitkät poissaolot) rakenteellisen työajan arvioinnissa, sillä vaativiin asiantuntijatehtäviin ei ole mahdollista löytää sijaisia.

Pelastustoiminnan palveluihin kuuluvat pelastustoiminta sekä väestönsuojelu ja varautuminen. Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä pelastustoimen tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattua sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia. Väestönsuojelulla tarkoitetaan poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Varautuminen tarkoittaa valmistautumista ennakolta erilaisiin onnettomuuksiin ja kriisitilanteisiin. Tavoitteena on yhteiskunnan ja yksilöiden toiminnan mahdollisimman häiriötön jatkuminen.

Pelastustoiminnan palvelut tuotetaan voimassa olevan palvelutasopäätöksen mukaisesti. Keskeisimpiä palvelutasopäätöskauden kehityskohteita vuonna 2025 pelastustoiminnassa ovat toimintavalmiudessa havaittujen puutteiden analysointi ja korjaaminen, pelastustoiminnan suunnitelmien päivittäminen ja integrointi pelastustoimen yhteistyöaluemuutos ja pelastuslain uudistuneet veloitteet huomioiden, pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrän ja laadun arviointi uudistuvan toimintavalmiuserä ja toimintavalmiuseräanalyysin perusteella sekä pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen. Varautumisen ja väestönsuojelun osalta kehitetään hyvinvointialueen sisäistä yhteistyötä, yhteen-

Käyttötalousosa (1000 €): Pelastustoimen toimiala

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	393	233	356	366	376
Toimintakulut	-21 651	-17 084	-17 141	-17 503	-17 829
Toimintakate	-21 258	-16 851	-16 785	-17 137	-17 454
Rahoitustuotot ja -kulut	-1				
Suunnitelman mukaiset poistot	-798	-722	-673	-599	-620
Tilikauden tulos	-22 056	-17 573	-17 458	-17 736	-18 074

sovitetaan maakunnallista varautumista sekä tuetaan kuntien valmiussuunnittelua.

Toimiala tuottaa itse pääosan toimialan tarvitsemista kaluston kunnossapito- ja hankintapalveluista sekä varusvaraston ja varusteiden huollon palveluista. Suuremmissa hankinnoissa tukeudumme hyvinvointialueen hankintayksikköön ja pienemmät hankinnat hoidamme hankintaohjeistuksen mukaan itse. Korjaamo ja huolto -toimintayksikkö huolehtii myös ensihoidon kuljetuskaluston huolto- ja korjaustoimista. Vuonna 2024 on aloitettu hanke, jossa on tavoitteena ajoneuvohallinnon yhteensovittaminen koko hyvinvointialueen osalta.

Pelastustoimen toimialan palveluja kehitetään aktiivisesti toiminnaltaan, laadultaan ja kustannuksiltaan mahdollisimman tehokkaiksi avun tarvitsijalle, työturvalliseksi pelastustoimessa työskenteleville sekä kilpailukykyisiksi suhteessa vastaaviin palveluihin Suomessa. Pelastustoimen palvelujen kehittämiseksi toimitaan aktiivisesti valtakunnallisessa pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa. Kehittämistarpeet on huomioitu palveluittain palvelutasopäätöksessä. Pelastuslaitoksen palveluiden painopisteitä suunnataan ja toimintaa kehitetään myös onnettomuushälytyksen seurannan perusteella.

Toimiala on sitoutunut talouden sopeuttamiseen. Toimialan sopeutukset toteutetaan karsimalla hankinnan mukaan palvelujen ostoja vain välttämättömiin, pidentämällä priorisoinnin perusteella pelastustoiminnassa käytettävän kaluston ja muun irtaimiston käyttöikää sekä vähentämällä muita ostoja ainoastaan välttämättömiin tarpeisiin. Ylitöiden määrää pyritään vähentämään ja tarvittaessa vuorovahvuus voi olla alle palvelutasopäätöksen mukaisen valmiuden.

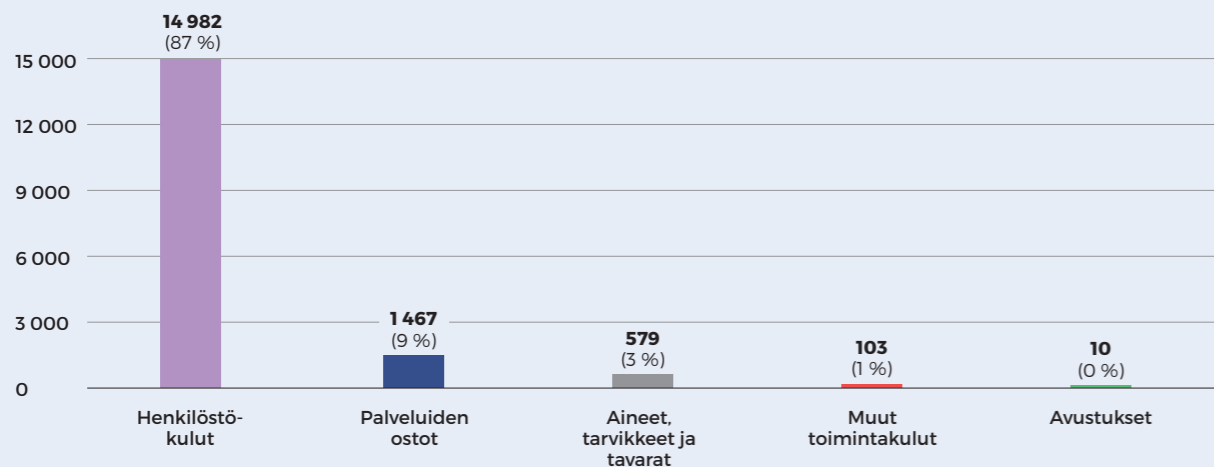
Toimialan talousarvion toteutumiseen liittyy huomattavia riskejä vuonna 2025 talouden sopeutustoimista ja uusista toimintavelvoitteista johtuen. Talous-

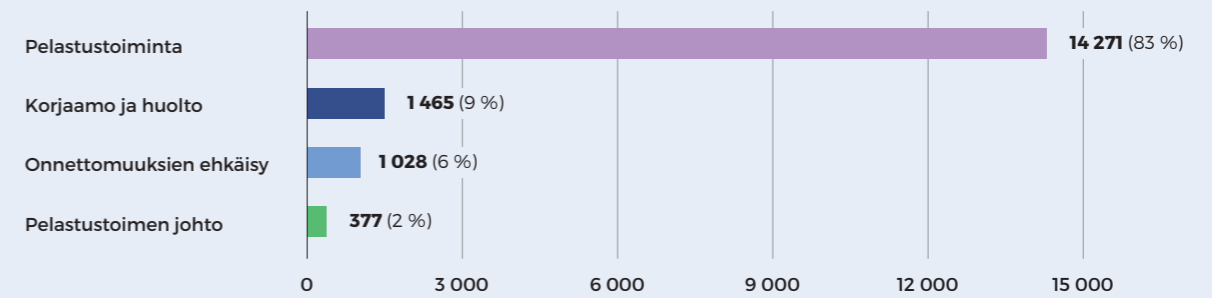
arviokehys ei ole mahdollistanut palvelutarpeessa tapahtuvien muutosten huomioimista, kuten esimerkiksi pelastustoimen yhteistyöalueen tilannekeskusjärjestelyistä aiheutuvia kustannuksia. Uusia investointeja ei vuonna 2025 pystytä aloittamaan ja käytötalouspuolen kalustomääräraha riittää vain rikkoutuneen kaluston välttämättömiin korvaaviin hankintoihin, mikä johtaa jatkossa kaluston korjausvelkaan sekä estää toiminnan kehittämisen toimintaympäristön muutoksesta huolimatta. Riskinä on myös, että kiinteistöjen korjausvelka kasvaa. Henkilöstön työhyvinvoinnin ja palvelutoiminnan sujuvuuden kannalta on keskeistä toimitilojen toimivuus ja työturvallisuutta edistävät ratkaisut.

Toimialalla kaikkien tulosalueiden osalta merkittävä painopiste vuonna 2025 on palvelujen sopeuttaminen talouden kehyykseen.

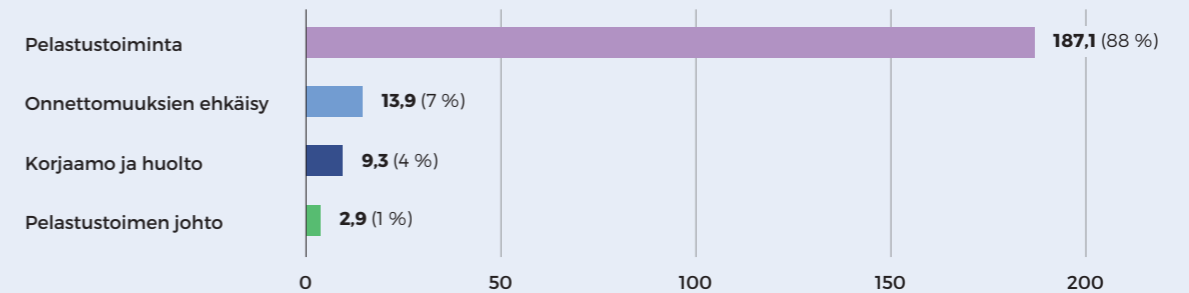
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

Pelastustoimen palvelut	TOT2023	TA2025
-------------------------	---------	--------

Onnettomuuksien ehkäisy - toteutetut valvontatoimenpiteet

Yritysten ja laitosten määräaikainen valvonta, % kokonaismäärästä	93 %	100 %
---	------	-------

Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnän kattavuus koko väestöstä	19 %	15 %
---	------	------

Pelastuslaitoksen toimintavalmius *)

I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen

II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.

III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.

*) Hyvinvointialueen sitova tavoite.

3.6 Tukipalvelut

Vastuhenkilö:
toimialajohtaja Jukka Santala

Toimiala koostuu neljästä tulosalueesta: ICT-tietohallinto, Henkilöstöpalvelut, Toimitilapalvelut ja Palvelutuotannon tuki. Tukipalvelut-toimialalle sijoittuvat myös omina tulosityksikköinä Viestintä, Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen sekä Tutkimus, kehitys ja innovaatio -koordinaatio, pitäen sisällään Hanketoimiston. Lisäksi toimiala koordinoi ja edistää hyvinvointialueen kestävä kehityksen toimia.

Palvelut tuotetaan sekä hyvinvointialueen omana työnä että ulkoisia yhteistyökumppaneita hyödyntäen. Omana työnä tuotettavien toimintojen ja palvelujen laadukkaasta ja kustannustehokkaasta tuottamisesta huolehditaan varaamalla palvelujen tuottamiseen ja johtamiseen tarkoituksenmukaiset henkilöstöresurssit sekä varmistamalla henkilöstön osaaminen ja jatkuva oppiminen. Mahdollisilla tukipalvelujen tuottamisen ulkoistuksilla tavoitellaan sekä toiminnallisia että taloudellisia hyötyjä. Toimintaa kehitetään entistä kustannustehokkaammaksi ja tavoitellaan kokonaiskustannustason kasvun hidastumista kunkin vuoden talousarvion mukaisesti. Kuitenkin niin, että palveluiden laatu- ja säädösvaati- mukset huomioidaan kaikessa toiminnassa.

Tukipalvelut-toimialan vuoden 2025 talousarvion toteutumiseen liittyy merkittäviä riskejä eikä se huomioi mahdollisia uusia palvelutuotannon tarpeisiin liittyviä tarpeita ja niiden synnyttämiä kustannuksia. Indeksikorotukset ja suunnitellut talouden sopeuttamistoimenpiteet huomioiden toimintakulujen vuotuinen kasvuprosentti jää varsin maltilliseksi muodostaen riskin laadukkaan palvelun tuottamiselle. Toimiala tuottaa palveluja kaikille palvelutuotannon toimialoille sekä koko hyvinvointialueelle ja näin ollen toimialan palveluiden sopeuttaminen vaikuttaa merkittävässä määrin suoraan palvelutuotantoon ja koko hyvinvointialueen toimintaan. Vuoden 2025 talouskehitys ei mahdollista kaikilta osin palve-

lutuotannon tarpeiden ja hyvinvointialueen tarvitseman toiminnallisen ja teknisen infrastruktuurin ylläpitämiseen tarvittavien palvelujen tuottamista siinä laajuudessa, mitä toiminnan tarkoituksenmukainen tukeminen vaatisi. Lisäksi riskinä koetaan henkilöstöresurssien riittävyys ja henkilöstön jaksaminen varsin monitahoisen ja entisestään kasvavan palvelukokonaisuuden laadukkaassa ja kustannustehokkaassa tuottamisessa.

ICT:n hallintomalli on sovitettu hyvinvointialueen tarpeisiin ja kaikkia toimialoja palvelevat ICT-tiimit on keskitetty ICT-tietohallinto-tulosalueelle. Uusi tu-kiäly-tiimi tukee ja tehostaa tekoälyn ja ohjelmistorobotiikan hyödyntämistä ammattilaisten arjen helpottamisessa automaation keinoin. Tuotannonohjauksen tiimi on sulautettu muihin tiimeihin ja jatkaa tuotannonohjauksen kehittämistä. ICT palveluhallinnan tuki -tiimi on perustettu parantamaan ICT:n monitorointia- ja ohjelmistojen toimintamallien ja omavalvonnan kehitystä. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien jatkuvaa kehittämistä jatketaan. Toistuvia toimintavarmuuden ongelmia on edelleen, mikä vaatii jatkossakin aktiivista ja tiivistä toimittajaohjausta järjestelmän vakauden kehittämiseksi. Päijät-Sote digiratkaisun edelleen kehittyessä ja laajetessa, mahdollistetaan nykyisin käytössä olevien lukuisten eri digikanavien käytön alasajoja. Digiratkaisujen kehittämistä jatketaan edelleen. Tiedon- ja tietojohtamisen osa-alueella edetään päivitetyn kehittämisohjelman mukaisesti ja käynnistetään tunnistettu tarve tietomallin peruskorjaukselle. Tuotannonohjauksen tilannekuvajärjestelmän käyttöä laajennetaan uusille osastoille tarvelähtöisesti. Käynnissä olevien perustietotekniikan isojen ulkoistussopimusten kilpailutusprosessia jatketaan hankesuunnitelman mukaisesti.

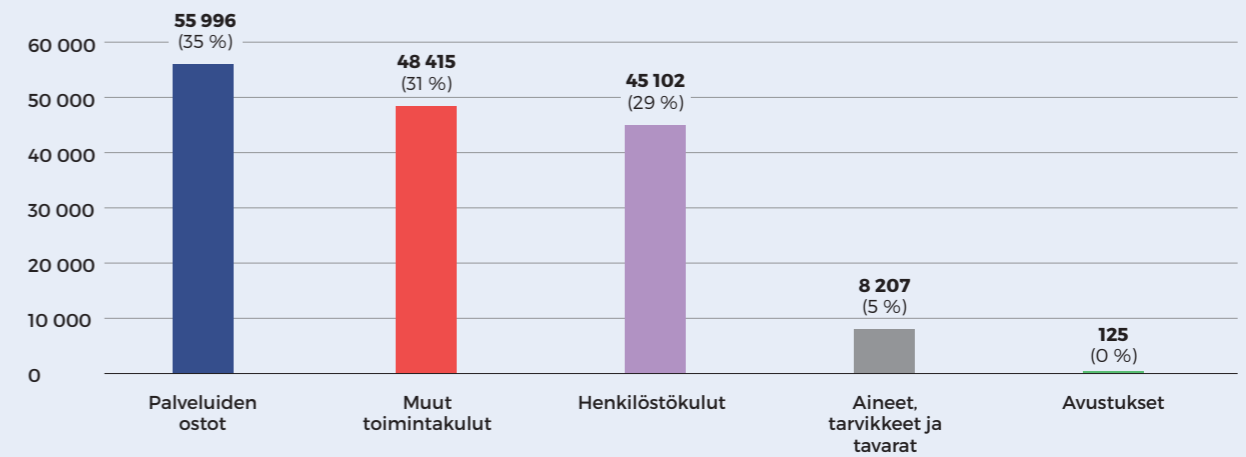
Henkilöstö-tulosalue on organisoitu palvelutuotannon toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Tärkeää on yhdessä varmistaa henkilöstön saatavuus, pysyvyys ja jaksaminen tulevana vuosina. Toimintatapoja, käytäntöjä, johtamista ja viestintää yhdessä palvelutuotannon kanssa kehittämällä varmistetaan, että stra-

Käyttötalousosa (1000 €): Tukipalvelut

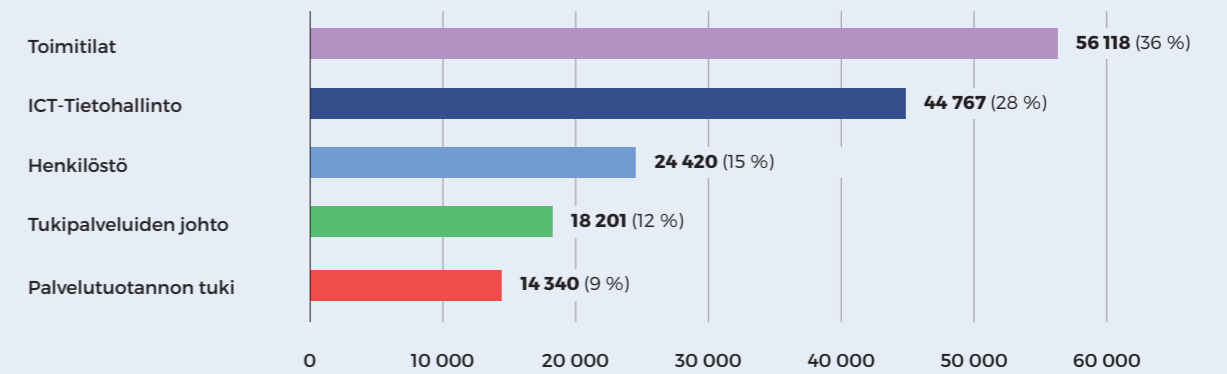
	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	20 318	24 395	18 276	5 457	5 601
Toimintakulut	-149 254	-156 791	-157 846	-148 740	-149 068
Toimintakate	-128 936	-132 396	-139 570	-143 282	-143 467
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 127				
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 505	-17 915	-15 416	-14 338	-13 632
Tilikauden tulos	-143 569	-150 311	-154 986	-157 620	-157 099

Tukipalveluiden toimialan TA 2025 käyttötalousosa sisältää hanketuottoja ja -kuluja 13.429.982 euroa

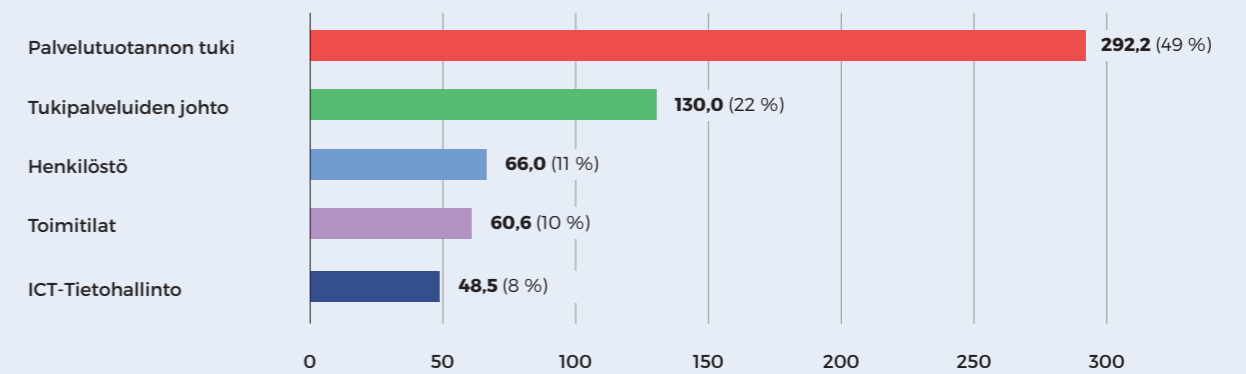
Toimintakulut (1000 €)

Toimintakulut tulosalueittain (1000 €)

HTV määrät tulosalueittain

tegiset tavoitteet toteutuvat. Tulosalueella on perustettu uusi esihenkilötyön ja johtamisen -tuki tiimi tukemaan esihenkilöitä johtamis- ja toimintakulttuurin muutoksessa. Johtamisen valmennukset on käynnistetty ja niitä jatketaan suunnitellun mukaisesti. Uusien palkkarakenteiden käyttöönotto on käynnissä ja jatkuu myös vuonna 2025. Oman ja ulkoistettujen henkilöstöpalvelujen toiminnallisten ja taloudellisten uudistusten kehittäminen jatkuu. Keskeisiä kehittämiskohteita vuoden 2025 aikana ovat johtamisosaamisen ja työkykyjohtamisen osaamisen kehittäminen, keskinäisen yhdessä tekemisen ja oppimisen tukeminen, henkilöstötiedolla johtaminen, työnantajakuivan parantaminen ja henkilöstöpalveluiden toimintamallien sujuvoittaminen.

Toimitilat-tulosalueella kehittämiskohteena on varmistaa strateginen, kustannustehokas ja käyttäjälähtöinen toimitilakokonaisuus yhdessä muiden toimialojen ja toimintojen kanssa palveluverkon ja toimitilaohjelman mukaisesti. Toimitilat-tulosalue harjoittaa aktiivista kiinteistöpolitiikkaa tehostamalla tilojen käyttöä sekä tiivistämällä ja jalostamalla tilakantaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet huomioiden. Tilahallintaa johdetaan keskitetysti ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuen hyödyntämällä valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskukseen ylläpitämää tilahallintasovellusta. Lisäksi Toimitilat-tulosalue johtaa keskussairaalan rakennusvaihe 8:n suunnittelua ja toteutusta. Toimitilat-tulosalue johtaa ja hallinnoi myös muita hyvinvointialueen toimitiloihin liittyviä

vuokraus-, rakennus- ja peruskorjaushankkeita sekä omien kiinteistöjen kunnossapitoa että lääkintätekniikkaa. Sisäisen tarkastuksen toimenpidesuosituksen toimeenpanoa jatketaan. Omien kiinteistöjen hallintaa ja ajantasaista huolto-, korjaus- ja selvitystyöpyyntöjen välitys sekä niiden seuranta- ja dokumentointijärjestelmää (sähköinen huoltokirja) edistetään hankesuunnitelman mukaisesti.

Palvelutuotannon tuki-tulosalue vastaa ateria- ja laitoshuoltopalveluiden koordinoinnista, keskitetyistä toimistopalveluista, välinehuoltopalveluista keskussairaalaan ja alueille sekä potilasasiakirja-arkistointi-, puhelinkeskus-, postitus ja kopiointipalveluista ja sopimuksista. Palvelutuotannon tuki-tulosalueella keskeisiä tavoitteita ovat mm. ateria- ja laitoshuoltopalveluiden ja kahvilapalveluiden sopimusten mukaisen toiminnan varmistaminen sekä välinehuoltopalveluiden häiriötön toiminta. Palvelutuotannon tuki-tulosalueen vastuulla olevia operatiiviselle toiminnalle keskeisiä tukitoimintoja kehitetään tiiviissä yhteistyössä toimialojen kanssa vastaamaan hyvinvointialueen eri toimintojen tarpeita. Tulosalueen prosesseja tarkastellaan ja kehitetään toimintalähtöisesti siten, että toimialoilla voidaan turvallisesti vapauttaa käytössään olevia henkilöstöresursseja tukitoiminnoista operatiiviseen toimintaan. Uutena toimintana tulosalue vastaa valtion tukemien arava- ja korkotuella rahoitettujen erityisryhmäperusteisten asumispalveluasuntojen asukasvalintaan liittyvien päätösten lainmukaisuuden valvonnasta hyvinvointialueella. Tulosalueen nimi

muuttuu enemmän varsin heterogeenistä toimintaa kuvaavammaksi Palvelutuotannon tuki-tulosalueeksi.

Hyvinvointialueen viestintäyksikkö koordinoi ja vastaa omalta osaltaan hyvinvointialueen sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, brändistä, viestinnän kehityshankkeista, mediaviestinnästä ja viestinnän valmiudesta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Vuosi 2025 on aluevaalivuosi, joten viestinnän painopiste on osallisuuden, luottamuksen ja turvallisuudentunteen vahvistamisessa sekä hyvinvointialueen tunnettuuden lisäämisessä. Hyvinvointialueen etu on saada osaavia päättäjiä asettumaan ehdolle ja toisaalta kansalaiset aktivoitumaan laajasti äänestämään. Työyhteisöviestinnässä jatkuu rakennustyö yhteisen hyvinvointialueen kulttuurin, identiteetin ja me-hengen vahvistamiseksi.

Riskienhallinta ja turvallisuus -yksikössä on tehty toimenpiteitä vuoden 2024 aikana kolmella eri osa-alueella: riskienhallinta, varautuminen sekä henkilö- ja tilaturvallisuus. Hyvinvointialueen riskienhallinnan prosessien yhdenmukaistamista sekä merkittävimpien riskien tunnistamista jatketaan edelleen, ja jatkossa riskienhallinta on kiinteämpänä osana strategiatyötä. Varautumista jatketaan määriteltävien vuosittaisten varautumisten painopisteitä toteuttaen yhteistyöryhmissä sekä valmiussuunnittelun ja harjoittelun avulla. Vuoden 2025 painopisteiksi on määritelty muun muassa väestönsuojelun vahvistaminen yhteistyössä kuntien kanssa, kyberuhkiin varautuminen sekä hyvinvointialueen omien toimintojen varautumisen vahvistaminen vuoden 2024 valmiusharjoituksen johtopäätökset ja yhteistyöalueiden kokonaisuudet huomioiden. Henkilö- ja tilaturvallisuuden kokonaisuudessa on tehty koko hyvinvointialuetta koskevia keskittämistä- ja tehostamistoimenpiteitä ja niitä jatketaan vuonna 2025. Yksikön tavoitteena on palvella entistä paremmin koko organisaatiota hyvinvointialueen strategian mukaisen, kokonaisturvallisuuden vahvan osaamisen ja luotettavuuden saavuttamiseksi.

Tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot -yksikkö jatkaa tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot 2023-2025-ohjelman toteuttamista. Hanketoimisto koordinoi ja tukee ulkoisen rahoituksen hankkeita, joita on käynnissä yli 60. Projektiosaamista ja -käytänteitä yhdenmukaistetaan ja vahvistetaan edelleen. Asiakas- ja asukasosallisuuden kehittämistä jatketaan valmistellun yhteiskehittämisen mallin avulla. Asiakaskokemuksen mittaamiseksi (tuettu asiakaspalaute) otetaan vuoden alussa käyttöön uusi asiakaspalautejärjestelmä ja palautteenannon toimintamallit. Tutkimus vastaa hyvinvointialueen palvelutuotannon tarpeisiin ja tukee alueen toimintaa edistämällä väestön terveyttä ja hyvinvointia. Tiedon tarpeisiin vastaavien tutkimusten tekemistä pyritään vahvistamaan erityisesti sosiaalihuollon sekä perusterveydenhuollon osalta ja tehostamaan tutkimustulosten hyödyntämistä muun muassa in-

novaatioiden synnyttämisessä. Sosiaalialan osaamiskeskus Verson toiminnan yhdistymistä YTA-ta- soiseen osaamiskeskukseen valmistellaan.

Kestävän kehityksen toiminto toteuttaa hyvinvointialueen ympäristöohjelmaa ja sen eri osa-alueita suunnitelmallisesti ja yhteistyössä toimialojen ja toimintayksiköiden kanssa päivittäen ohjelman vuoden 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointialueella edistetään kestävän kehityksen ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon eri osa-alueiden toteutusta sisäisellä koulutuksella sekä seuraamalla ympäristöohjelman toteutusta sähköisellä raportoinnilla. Toiminto koordinoi Luontoaskel terveyteen 2022-2032-ohjelmaa (Päijät-Hämeen ympäristö- ja terveysohjelma) yhteistyössä Lahden kaupungin ja Lahden Yliopistokampanuksen kanssa.

3.7 Investoinnit

Investointihankkeet vuosina 2025-2027 (1000 €)

Määrärahat	KOKONAIS-KUSTANNUS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Uudisrakentaminen ja hankintamenot		30 998	40 816	36 810
Rakennusvaihe 8 (PHKS)	154 444	28 980	32 560	27 350
Suunnittelu	8 040	630	630	550
Rakentaminen	102 296	26 300	31 580	21 000
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	21 308	150	350	5 800
Maa-alue (vanhan rakennusosan purkukustannus)	3 800	1 900	0	0
Väistötilat	19 000			
Nastolan sotepela-piste	19 424	1 778	7 726	7 240
Maa-alue	403	403	0	0
Suunnittelu	1 361	625	386	230
Rakentaminen	16 450	750	7 200	6 500
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	1 210	0	140	510
Orimattilan pelastusaseman kalustohalli	285	240		
Suunnittelu	65	20		
Rakentaminen	210	210		
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	10	10		
Padasjoen sotepela-asema	13 455	0	530	2 220
Suunnittelu	1 010	0	530	260
Rakentaminen	11 400	0	0	1 600
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	625	0	0	40
Maa-alue (vanhan rakennusosan purkukustannus)	420			320
Perusparantamishankkeet (sisältää toiminnan tehostamiset)		0	2 150	2 320
H-, I-, J- ja L -rakennusosat (PHKS)	67 905	0	0	170
Suunnittelu	4 310	0	0	170
Rakentaminen	48 020	0	0	0
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	15 200	0	0	0
Väistötilat	375			
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt		0	2 150	2 150
Muut investointimenot		2 350	8 838	8 126
Tietojärjestelmähankkeet		450	2 500	2 300
Sairaalalaitteet ja -kalusto		0	3 638	2 300
Tietokone- ja viestintälaitteet		500	750	750
Muut laitteet ja kalusto		500	950	1 776
Osakkeet		900	1 000	1 000
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ		33 348	51 804	47 256

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella ei ole myönnetty lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialue jatkaa niiden investointien toteuttamista, joihin on saatu lainanottovaltuus aikaisempina vuosina. Uusia investointeja ei suunnitella aloitettavaksi vuonna 2025.

3.8 Ilmiöbudjetointi - Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen

Aluevaltuusto päätti kokouksessaan 10.10.2022 hyvinvointialueella toteutettavasta ilmiöpohjaisen budjetoinnin pilotista vuoden 2024 talousarvion valmistelussa. Pilotin ilmiöksi on valittu lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen. Mielen hyvinvointi käsittää lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Pilotointi on käynnistetty osana vuoden 2024 talousarvion toimeenpanoa ja pilottiin sisältyviä toimenpiteitä edistetään edelleen vuonna 2025. Vuonna 2025 ilmiöpohjaiseen budjetointiin sisältyvää kokonaisuutta täydennetään lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistämällä.

Ilmiöpohjainen budjetointi on uudenlainen lähestymistapa täydentämään perinteistä budjetointia. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla pyritään vastaamaan kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja budjettirakenteen perinteiset toimialarajat ylittäen sellaisiin monimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin tai ilmiöihin, jotka eivät ratkea minkään yksittäisen toimialan omin toimin tai voimin. Tällaisia ovat esimerkiksi hyvinvointi, sosiaalinen epätasa-arvo tai kestävä kehitys/ilmastomuutos.

Ilmiöitä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä, sillä hankalia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan yhden talousarviovuoden aikana. Ilmiöbudjetoinnin toteuttaminen ei välttämättä vaadi lisää rahaa, vaan olemassa olevien resurssien uudelleenkohdentamista ja ilmiöön vaikuttavien toimenpiteiden tunnistamista normaalissa toiminnassa. Päätös budjetoinnin kohteeksi valittavista ilmiöistä tulee tehdä korkealla poliittisella tasolla. Valittavia ilmiöitä tulisi olla samanaikaisesti vain muutama. Hyvinvointialueella ilmiön valinnan tekee aluevaltuusto.

Ilmiöitä koskevan tavoitteenasettelun tulee olla konkreettista. Talousarviossa tulee määritellä ilmiötä koskevat tavoitteet, keinot, vastuutahot ja käytettävät resurssit sekä seurannan mittarit. Ilmiötä koskevan budjettivalmistelun tulee tapahtua monenkeskisessä toimialojen välisessä tarkastelussa. Yhteisestä seurannasta ja sen toteutustavasta sovitaan talousarvion suunnitteluvaiheessa. Seuranta ei kohdistu vain siihen, mitä määrärahoilla tehtiin, vaan tekemisen ja suoritteiden aikaansaamiin vaikutuksiin. Onnistumisen kriteerit ja mittarit ovat yhteiset.

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoituksen perusteeksi otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli

HYTE-kerroin. Vuoden 2023 alusta HYTE-kertoimen mukainen summa jaetaan hyvinvointialueille asukasluvun mukaan. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021). HYTE-kertoimen suuruus määräytyy toimintaa ja voimavaroja kuvaavien prosessi-indikaattorien ja tuloksia kuvaavien tulosindikaattorien perusteella. Lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin perustuvalla ilmiöpohjaisella budjetoinnilla edistetään myös HYTE-kertoimeen perustuvaa rahoituksen saamista Päijät-Hämeeseen.

Valtiontalouden tarkastusviraston arvion mukaan jokainen syrjäytynyt nuori maksaa elämänsä aikana noin 1,2 miljoonaa euroa yhteiskunnalle.

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia edistämällä on saatavissa merkittäviä taloudellisia säästöjä pienempänä resurssien käyttönä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä sekä pienempänä riskinä syrjäytymiselle. Vaikka suurin osa lapsista ja nuorista voi hyvin, ovat hyvinvointi- ja terveyserot kasvaneet. Lapset ja erityisesti nuoret tarvitsevat tukea terveytensä ja hyvinvointinsa ylläpitämiseen ja edistämiseen arkiympäristöissään. Vanhemmuuden tukeminen on keskeinen osa koko perheen hyvinvoinnin edistämistä myös universaaleissa palveluissa. Oikea-aikaisella ja riittävällä tuella ehkäistään ongelmien monimutkaisuutta ja pitkittymistä. Ennaltaehkäisevillä toimilla ja varhaista tukea ja hoitoa tarjoamalla luodaan edellytyksiä myös opintojen suorittamiselle ja työelämään siirtymiselle. Petteri Orpon hallituksen ohjelman on kirjattu mm. lapsiperhemyönteisen politiikan edistäminen kaikilla tasoilla, matalan kynnyksen perhepalvelujen ja moniammatillisen lapsiperhetyön kehittäminen. Lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin turvataan. Päijät-Hämeen hyvinvointialue ei saanut valtionavustusta lapsibudjetoinnin pilotointiin, joka suunniteltiin osaksi lapsivaikutusten arviointia.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen haasteina ovat lasten ja nuorten pahoinvointi ja moninaiset perheiden tuen tarpeet. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24-vuotiaita oli 10,8 % Päijät-Hämeessä (koko maa 8,3 %) vuonna 2022. Syrjäytymisriskissä olevia 18-24-vuotiaita oli 19,4 % (koko maa 14,7 % vuonna 2022). Panostuksilla ennaltaehkäisevään toimintaan ja varhaiseen tukeen peruspalveluissa voidaan erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun tarvetta vähentää. Universaaleilla palveluilla voidaan vahvistaa mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja vähentää riskejä. Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen on keskeinen osa mielen hyvinvoinnin edistämistä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen osalta voidaan todeta seuraavat taustatiedot (lähde THL:n Sotekuva):

- 0-17-vuotiaiden lasten osuus, joista tehty lastensuojeluilmoitus 10,9 % (koko maa 10,2 %)
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat

vastaavan ikäisestä väestöstä 2,0 % (koko maa 1,6 %)

- Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, joiden sijoituspaikka laitos, osuus kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista 51,5 % (koko maa 48,7 %)
- Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokäyttökustannukset eur/asukas 183,7 eur (koko maa 175,9 eur)
- Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit/1000 7-18-vuotiasta, 1705 (koko maa 1887)
- Perusterveydenhuollon opiskeluterveydenhuollon käynnit/1000 16-25-vuotiasta 1437 (koko maa 1904)
- Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit lastenpsykiatrialla/1000 0-12-vuotiasta 380,5 (koko maa 270,1)
- Psykiatrian laitoshoidon 13-17-vuotiaat potilaat /1000 vastaavan ikäisestä 11,0 % (koko maa 9,6 %)
- Raskauden keskeytykset alle 20-vuotiailla 6,7 % (koko maa 5,8 %)

Vaikuttavuus ja mittarit:

- Perustason ja erikoissairaanhoidon tarpeen vähentäminen (potilasmäärät, palvelupyynnöt, esh-lähetteet)
- Hoitoon pääsyn parantaminen (hoitotakuun toteutuminen, odotusaika palveluihin)
- Kouluterveydenhuollon ja opiskelijaterveydenhuollon terveydenhoitajalle pääsyn parantaminen (kouluterveyskyselyn tulokset)
- Syrjäytymisriskissä olevien määrän väheneminen 18-24-vuotiaista, %-osuus (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa)

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimialat toteuttavat ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutuksia osana perustoimintaansa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumista seuraa, ohjaa ja koordinoi toimialojen edustajista koostuva ohjausryhmä. Työryhmä koontuu vuosittain vähintään 2-3 kertaa. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla kyetään edistämään osaltaan palvelujen kokonaiskehittämistä ja painopisteen siirtämistä varhaisempaan tukeen. Ilmiöpohjainen budjetointi ja sen seuranta tukee hyvinvointialueen sisäisen LAPE-työn toteutumista.

Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla on edistetty alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyötä ja alaikäisten uuden palvelumallin toimeenpanoa. Ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvalla viiden (5) terveydenhoitajan lisäresurssilla koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa edistetään terveystarkastustoiminnan toteuttamista ja sen osana terveystarkastuksista pois jääneiden tuen tarpeen arviointia ja sen seuranta. Toiminnalla edistetään hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja ns. HYTE-kertoimen toteuttamista. Toimintaa ja

tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa.

Lasten- ja nuorisopsykiatrialla käynnistettiin vuonna 2024 työ terapiajonojen lyhentämiseksi. Valvova viranomainen on kiinnittänyt huomiota hoitotakuun ylityksiin lasten ja nuorten terapiaan pääsystä Päijät-Hämeessä. Terapiajonoja on aikaisemmin yritetty lyhentää henkilöstön lisätyönä, mutta tulokset eivät ole olleet riittävät. Vuonna 2024 jonojen lyhentämistä tehostettiin ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvalla määräaikaaisella lisäresurssilla (3hva) ja työ jatkuu vuonna 2025. Seurantamittarina tässä projektissa käytetään terapiajonoja. Alaikäisten psykiatriset palvelut-yksikössä lisä koulutetaan myös henkilöstöä traumojen hoitoon sekä vakautta-vaan perhetyöhön.

Osana ilmiöpohjaista budjetointia käynnistetään Lapset puheeksi -koulutukset avosairaanhoidossa. Lisäksi on tunnistettu Päijät-Hämeen sijoittuminen maan heikoimmaksi 14-17 -vuotiaita koskevassa karestilastossa. Tilanteen korjaamiseksi on suunniteltu toimenpiteitä. Psykofyysisen fysioterapian kehittämistyö jatkuu vuonna 2025.

Sopimuspalokuntien lasten ja nuorten palokuntatoiminnan kehittämistarpeista on tehty kysely kouluttajille. Syksyn 2024 aikana kysytään myös lapsilta ja nuorilta kehittämistoiveita. Työryhmä käy läpi vastaukset ja suunnittelee jatkotoimenpiteet yhteistyössä SPEKin kanssa. Nuoriso-osastoja on koulutettu turvallisuusviestinnän päivitykseen. Rekrytointia tehdään teemaviikolla.

Nuorisovaltuuston toimintasuunnitelmaan vuodelle 2025 sisältyy lapsille ja nuorille suunnatun MoodFest-tapahtuman järjestäminen. Nuorisovaltuusto järjesti ensimmäisen MoodFest-tapahtuman vuonna 2024. Tapahtuman tarkoituksena on lisätä tietoisuutta keinoista, joilla mielen hyvinvointia ja terveyttä voi vahvistaa, sekä tuoda näkyviksi matalan kynnyksen palveluja, joita hyvinvointialue ja järjestöt tarjoavat nuorille. Tapahtumaa ja sen tavoitetta tuetaan vuoden 2024 tapaan muilla viestinnän toimenpiteillä.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin osalta on jatkettu kehittämistyötä ja pohdittu lasten ja nuorten mielen hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Vuonna 2025 keskitytään lasten ja nuorten harrastustoimintaan ja sen edistämiseen osana hyvinvointialueen palvelutoimintaa. Toimeentulotuen soveltamisohjeiden päivitystarvetta arvioidaan osana harrastustoiminnan edistämistä. Lasten ja perheiden palveluissa kiinnitetään erityistä huomiota lasten harrastustoimintaan ja sen edistämiseen. Rakenteellisen sosiaalityön keinoin tunnistetaan harrastustoimintaan osallistumisen haasteita. Harrastustoiminnan edistäminen edellyttää myös yhdyspintatyön tekemistä kuntien ja muiden tahojen kanssa.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

4

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tavoitteet tytäryhtiölle vuodelle 2025

4. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tavoitteet tytäryhtiölle vuodelle 2025

Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n tavoitteet vuodelle 2025

- tilikauden tulos on vähintään nolla (0) euroa
- yhtiön hinnaston painotettu keskihinta nousee korkeintaan 1,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2024

5

Laskelmat

5. Laskelmat

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmaosan sitovuus- ja kokonaistarkastelu:

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka hyvinvointialueen tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöön mukaisiin suunnitelmapoistoihin. Tuloslaskelman välituloksena esitetään toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Tuloslaskelma päättyy tilikauden ylijäämään tai alijäämään.

Toimintakate on käyttötalouden toimintatulojen ja -menojen erotus ja se osoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi valtion yleiskatteel-

lisellä rahoituksella ja rahoitustuotoilla. Vuosikate on hyvinvointialueen kokonaistulo-rahoitusta kuvaava välitulokate, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Talousarviovuoden vuosikate on 23,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Talousarvion tilikauden tulos on 1,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ylijäämä ei riitä kattamaan vuosilta 2022-2024 syntyneitä kumulatiivista alijäämää. Laki hyvinvointialueesta 115 § mukainen alijäämän kattaminen vuonna 2025 edellyttää Lain hyvinvointialueen rahoituksesta 11 § mukaisen arviolta 106 miljoonan euron lisärahoitushakemuksen jättämistä vuonna 2025.

Tuloslaskelmaosa (1000 €)

	TP 2023	MTA I 2024	TPE 8/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	141 400	148 460	146 125	152 008	140 779	142 930
Myyntituotot	34 450	32 258	33 736	35 443	35 932	36 973
Maksutuotot	71 860	77 729	78 176	84 889	85 615	86 321
Tuet ja avustukset	19 761	24 857	20 506	18 828	6 024	6 182
Muut toimintatuotot	15 329	13 616	13 707	12 849	13 208	13 454
Toimintakulut	-1 029 556	-1 040 184	-1 077 272	-1 080 354	-1 097 630	-1 125 497
Henkilöstökulut	-444 591	-453 177	-462 700	-480 741	-487 246	-499 424
Palvelujen ostot	-445 440	-450 540	-474 867	-458 422	-467 588	-483 123
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 962	-70 005	-71 866	-71 769	-72 778	-73 881
Avustukset	-9 780	-9 796	-9 271	-9 786	-9 824	-9 998
Muut toimintakulut	-57 784	-56 666	-58 568	-59 637	-60 194	-59 071
Toimintakate	-888 157	-891 724	-931 147	-928 347	-956 851	-982 567
Valtion rahoitus	861 673	893 226	893 152	954 333	997 647	1 006 096
Rahoitustuotot ja -kulut	1 238	-1 320	1 149	-3 022	-2 941	-2 705
Korkotuotot	4 715	3 135	5 507	500	500	500
Muut rahoitustuotot	1 603	1 270	1 405	600	600	600
Korkokulut	-3 929	-5 575	-5 575	-4 122	-4 041	-3 805
Muut rahoituskulut	-1 150	-150	-187			
Vuosikate	-25 245	182	-36 846	22 965	37 856	20 825
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 545	-24 767	-24 748	-21 425	-19 006	-17 782
Satunnaiset erät	201					
Tilikauden tulos	-45 589	-24 585	-61 594	1 540	18 850	3 043
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-45 589	-24 585	-61 594	1 540	18 850	3 043

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmaosan sitovuus- ja kokonaistarkastelu:

Rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta (toiminnan rahavirta). Lisäksi rahoitus-

laskelmaan merkitään hyvinvointialueen lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvio muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelma päättyy osoittamaan talousarvion vaikutusta hyvinvointialueen rahavaroihin. Vaikutus vuoden 2025 talousarvion mukaan on -22,2 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa ei ole suunniteltu nostettavaksi vuonna 2025.

Rahoitusosa (1000 €)

	TP 2023	MTA I 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	-44 622	182	22 965	37 856	20 825
Vuosikate	-25 245	182	22 965	37 856	20 825
Satunnaiset erät	201				
Tulorahoituksen korjaukset	-19 578				
Investointien rahavirta	-58 749	-26 548	-33 348	-51 804	-47 256
Investointimenot	-58 763	-26 548	-33 348	-51 804	-47 256
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14				
Toiminnan ja investointien rahavirta	-103 371	-26 366	-10 383	-13 948	-26 431
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Antolainauksen lisäykset (-)					
Antolainasaamisten vähennykset (+)					
Lainakannan muutokset	133 397	-12 143	-11 843	13 157	25 657
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	141 000			25 000	40 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-7 603	-12 143	-11 843	-11 843	-14 343
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+/-)					
Oman pääoman muutokset (+/-)	-1 558				
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	-24 168				
Rahoituksen rahavirta	107 672	-12 143	-11 843	13 157	25 657
Rahavarojen muutos	4 300	-38 509	-22 225	-791	-774

6

Liitteet

6. Liitteet

Liite 1. Talouden ja toiminnan tasapainottamistoimenpiteet

ALUEHALLITUKSEN TOIMIALA

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Ostopalvelujen vähentäminen	59
Aluevaltuuston kokouspaikan vaihto	23
Kalustehankintojen vähentäminen kierrätystä tehostamalla	100
Lomapalkkavelan muutos	16
Tehtäväjärjestelyt	18
Aluehallituksen toimiala yhteensä	216

TERVEYDEN- JA SAIRAANHOIDON TOIMIALA

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Hoitotarvikekustannusten vähentäminen	162
Laboratoriotutkimuskustannusten vähentäminen (näytteenottomenetelmiä muutetaan, näytteenottoverkoston tehokkuus kasvaa)	400
Ostopalveluiden vähentäminen (vuokratyövoiman käytön vähentäminen, kilpailutus, toiminnan kotiuttaminen)	1 278
Palvelutuotannon kehittäminen	850
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 386
Työntekemisen aikojen muutokset (kliinisen lisätyön vähentäminen, loma-ajan sulut)	240
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	1 022
Lomapalkkavelan muutos	361
Työvoiman vuokrauksen vähennys	550
Terveysten ja sairaanhoidon toimiala yhteensä	6 249

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT JA KUNTOUTUS -TOIMIALA

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 190
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	547
Lomapalkkavelan muutos	291
Työvoiman vuokrauksen vähennys	902
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus yhteensä	2 930

PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT -TOIMIALA

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Ostopalvelujen vähentäminen; henkilöstö ja palvelut	2 553
Työn tekemisen ajat ja toiminnalliset/rakenteelliset muutokset	706
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	75
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	237
Toimintatuottojen lisäys (korvaukset muilta hv-alueilta)	16
Lomapalkkavelan muutos	242
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	280
Työvoiman vuokrauksen vähennys	527
Perhe- ja sosiaalipalvelut, yhteensä	4 636

PELASTUSTOIMEN PALVELUT

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Karsiminen palvelujen ostoista, ostopalveluja tarkan harkinnan mukaan	110
Kalustohankintojen tarkka harkinta, priorisointi ja tarpeellisuus	60
Henkilöstökulujen karsiminen	100
Muiden ostojen tarkka harkinta tarpeellisuudesta ja priorisointi	26
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	75
Lomapalkkavelan muutos	33
Pelastustoimen palvelut yhteensä	404

TUKIPALVELUT -TOIMIALA

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Sanelunpurkuproessi	600
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	76
Henkilöstöetuudet	300
Ostopalvelut, HR	480
ICT säästöt - arkistointi	34
ICT säästöt - lisenssit	100
ICT säästöt - palveluhallinnan optimointi	100
PATU säästöt - postipalvelut	280
ICT säästöt - tietoliikennekustannukset	60
ICT säästöt - turhan palvelun karsiminen	505
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	93
Lomapalkkavelan muutos	57
Riskien hallinta - Toiminan tehostaminen	30
Työvoiman vuokrauksen vähennys	21
Tukipalvelut -toimiala yhteensä	2 736
Vielä tarkentumattomat toimenpiteet	329
Tasapainottamistoimenpiteet yhteensä	17 500

TOIMITILOILLE TALOUDEN TASAPAINOTTAMISOHJELMASSA ASETETTU SÄÄSTÖTAVOITE

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	17
Kiinteistöjärjestelyt ja toimitilatehokkuus	1 034
Kulujen karsiminen	671
Toimitiloihin kohdistuvat toimenpiteet yhteensä	1 722

Lisäksi TA25 sisältää talouden tasapainottamishjelmaan 2024-2026 sisältyvät vuodelle 2025 suunnitellut kehittämishankkeiden nettosäästöt 1,3 miljoonaa euroa.

Liite 2. Aluehallinnon toimialan ja tukipalveluiden vyörytysten perusteet

Yksikkö	Jakoperuste	Lähde talousarviossa	Käsittely kirjanpidossa
ALUEHALLITUKSEN TOIMIALA			
HVA hallinto ja toimitilat	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
- Rahoitus	Omien tilojen neliöille kohdistetut kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Talous	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Järjestämisen tuki			
Järjestämisen tukitoiminnot	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Oma valvonta	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Hankinnat	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Valikoimanhallinta ja logistiikka	WebMarela toimitusrivit	Toimitusrivit 1-7/2024	Peruste toimitusrivit 1-12/2024
TUKIPALVELUIDEN TOIMIALA			
Tukipalveluiden johto	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Hanketoimisto	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Hanketoimisto - ulkoinen rahoitus	Ei vyörytetä		Mahdollinen omarahoitusosuus käsitellään tilinpäätöksessä erikseen
Verso	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Viestintä	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Riskienhallinta ja varautuminen	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
ICT-tietohallinto			
ICT-digipalvelut	Terveydenhuollon päätelaitteet	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-tuotannonohjaus	Terveydenhuollon päätelaitteet	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-tietojohdaminen	Päätelaitteet yhteensä	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-terveydenhuollon sovellukset	Terveydenhuollon päätelaitteet	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-infra- ja loppukäyttäjäpalvelut	Päätelaitteet yhteensä	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-sosiaalihuollon sovellukset	Sosiaalihuollon päätelaitteet	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-TORI-sovellukset	Henkilöstömäärä	Määräaikaiset ja vakituiset 31.7.2024	Määräaikaiset ja vakituiset 1.1.2025
ICT-viranomaissovellukset	Ko. sovelluksia käyttävien kustannuspaikkojen päätelaitteet	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
ICT-yleiskustannukset	Päätelaitteet yhteensä	Laiterekisteri 31.7.2024	Laiterekisteri 1.1.2025
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstömäärä	Määräaikaiset ja vakituiset 31.7.2024	Määräaikaiset ja vakituiset 1.1.2025
Toimitilat			
Rakennuttamispalvelut	Omien tilojen neliöille kohdistetut kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Tilasuunnittelupalvelut	Henkilöstömäärä	Määräaikaiset ja vakituiset 31.7.2024	Määräaikaiset ja vakituiset 1.1.2025
Lääkintäteknikka	Omien tilojen neliöille kohdistetut kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Kunnossapitopalv. - vuokratilat	Vuokrattujen tilojen neliöille kohdistuneet kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Kunnossapitopalv. - omat tilat	Omien tilojen neliöille kohdistetut kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Kiinteistöpalv. - vuokratilat	Vuokrattujen tilojen neliöille kohdistuneet kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Kiinteistöpalv. - omat tilat	Omien tilojen neliöille kohdistetut kustannukset	Modulo TA2024	Peruste Modulo 1-11/2024 toteuma tai TA2025
Erillispalvelut			
Arkistopalvelut	Henkilöstömäärä	Määräaikaiset ja vakituiset 31.7.2024	Määräaikaiset ja vakituiset 1.1.2025
Ateria- ja laitoshuolto (palvelujen koordinointi)	Ulkoiset toimintakulut	TA2025	Ulkoisten toimintakulujen toteuma
Posti- ja vaihdepalvelut	Henkilöstömäärä	Määräaikaiset ja vakituiset 31.7.2024	Määräaikaiset ja vakituiset 1.1.2025
Toimistopalvelut	Toimialoilte kohdistetut työpanokset	Toimistopalveluiden htv:n jakauma kustannuspaikoille	Arvio työpanoksen jakautumisesta toimialoilte
Keskussairaalan välinehuolto	Välinekorihinnasto	T-Doc 1-7/2024	T-Doc 1-12/2024
Alueellinen välinehuolto	Työpanokset	Välinehuollon htv:n jakauma kustannuspaikoille	Arvio työpanoksen jakautumisesta toimialoilte

Vyörytysten jakoperusteet tarkastetaan talousjärjestelmään pääsääntöisesti kerran vuodessa ja päivitetään tarvittaessa tilikauden aikana.

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue